

CONTRA

nr 2 2002 (nr 162 från starten) årgång 28 Pris 25:-

Sossarna och underrättelsetjänsten
Växthuseffekten en myt?
Muslimerna i USA

FRIHETENS RÖST
för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-720 01 45

Telefax: 08-720 01 95

E-post redaktionen@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn och lösenord finns endast i den

tryckta utgåvan av Contra

Nytt lösenord kommer i nästa nummer av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.

Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 16 euro per år.

Sampo girokonto 800018-70846087.

Norge: Minst 145 norska kronor per år.

Den norske bank giro 0806 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

BG ForretningsGiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl G. Holm och Tommie Ullman.

Övriga medarbetare: Benny H.V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, David Stavenheim, Arne Sundström och Marek Zyto samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Annonser

Johannes Dirfeldt 0523-500 05

Presslagd 2002-04-09
Sävsjö Grafiska, Älmhult 2002

Omslaget: Ansvariga politiker är beredda att satsa hundratals miljarder på att ändra världens energisystem för att komma till rätta med den så kallade växthuseffekten. En del vill byta ut billig kolkraft mot dyr vindkraft. Men är det säkert att vi får ett bättre klimat genom detta? Danska forskare hävdar att det är solens fläckar och inte koldioxidkoncentrationen som styr klimatutvecklingen. Diagrammet på sidan 21 i detta nummer är ett slående argument för att världens politiker kan vara på väg att slösa bort de resurser som kunde rädda miljoner människor från svält på sådant som inte ger mänskligheten någon nytta.

CONTRA-NYTT

Debattera på Contras anslagstavla!

Contra kommer tyvärr bara ut sex gånger om året. Så den dagsaktuella debatten lyser av naturliga skäl med sin frånvaro. I Contra är det också mycket redaktionen som talar till läsarna (men förhoppningsvis behandlar det som läsarna är intresserade av). På nätet är det annorlunda! Där dyker synpunkter upp på sådant som hände för ibland bara några minuter sedan. Det finns också utrymme för dialog mellan skiftande åsikter. Ibland går debattens vågor höga. Även om det mestadels sker inom ramarna för god "contraism" – med några elaka fiender som ibland tvingar "contarister" att vässa sina argument extra nog.

Något dussin debattörer är inne en eller flera gånger om dagen, många fler kommer med sporadiska inlägg med ojämna mellanrum. Kanske något för Dig att pröva på? Gå in på <http://www.contra.nu> och klicka på "Contras anslagstavla".

Contras verksamhetsberättelse

Contras verksamhetsberättelse för år 2001 är färdig inom kort och kan rekvireras av tidskriftens bidragsgivare. Skriv eller mejla till redaktionen!

Det generösa ekonomiska stöd som många Contra-läsare har möjlighet att ge förutom prenumerationsavgiften är helt avgörande för möjligheterna att fortsätta utgivningen. I samband med att vi presenterar verksamhetsberättelsen vill redaktionen rikta ett varmt tack till alla dem som gjort utgivningen av Contra möjlig under det gångna året. Och vi hoppas på fortsatt stöd till Contras verksamhet!

Kommunistmuseet

I det forna kommunistlandet Tjeckiens huvudstad Prag finns Kommunistmuseet – öppet varje dag mellan 9.00 och 21.00. Museet visar den verkliga kommunismen och är kopplat till de amerikanska radiosändningar som fortfarande går ut till länder som är offer för förtryck och diktatur. Radio Free Europe, som ursprungligen hade sitt högkvarter i München och sände information till länderna bakom järnridån, har idag inte längre verksamhet riktad till de nyblivna demokratier i Öst. Däremot kan det rikhaltiga dokumentära materialet utnyttjas i forsknings-sammanhang. Och i Asien finns ännu många förtryckta folk som behöver information om de fria världen.

Bilden visar ett vykort med en typisk kommunistisk replik: Vi har inget (inga varor), vi har stängt, gå och stör någon annan (butiken är till för att personalen ska få ett bekvämt liv, inte för att kunderna ska få vad de vill).

☆☆☆ Av alla svenska så kallade affärer, som under 1900-talet skakade det svenska samhället i dess grundvalar, är sannolikt IB-affären den mest omskrivna. De marxistiska journalisterna Jan Guillou och Peter Bratt avslöjade i en serie artiklar i vänstertidningen *Folket i Bild/Kulturfront* med början i maj 1973, att det i Sverige fanns en dittills i stort sett hemlighållen, militär underrättelseorganisation som

gick under benämningen IB och som var präglad av socialdemokratin. IB uppgavs felaktigt i de sensationalistiska *FIB*-reportagen vara en förkortning för Informationsbyrå; i verklighet var IB en förkortning för Inhämtning-Birger, emedan organisationen i fråga sysslade med just inhämtning av underrättelsematerial och chefen hette Birger i förnamn (efternamnet var Elmér). De tre avslöjarna Guillou, Bratt och huvudkällan, förre IB-mannen Håkan Isacson, dömdes till vardera ett års fängelse för spioneri/medhjälp till spioneri. IB-affären har under snart 30 års tid utgjort ett trauma för socialdemokraterna. I slutet på 2001 gjorde partiet ett försök att skingra dimmorna genom Enn Kokks *Vitbok. Militärens hemliga nätverk i arbetarrörelsen* (Hjalmarson & Högberg, 495 sidor). Detta lyckas bara delvis.

Frägetecken kvar trots Kokks IB-vitbok

av Tommy Hansson

Under den tid IB-affären rasade som värst ansågs det allmänt, ty detta var under vänsterrörelsens guldålder, såsom något oerhört klandervärdigt att det idkades underrättelseverksamhet riktad mot inrikes och utrikes kommunister. Bokstavssektorna ojode sig väldeliga över åsiktsregistrering och listor över människor med förgrifliga åsikter. Att åsiktsklimatet förändrats betydligt framgår av, att den socialdemokratiska partiredaktören Enn Kokk – Birgitta

Dahls man – i den föreliggande *Vitboken* framlägger det som något hedervärdigt att socialdemokratin ”bekämpar kommunisterna”. Enn Kokk, med estnisk bakgrund, är en inbiten antikommunist som i början av 1970-talet författade en rad skrifter i syfte att avslöja partibildningarna och grupperingarna till vänster om socialdemokratin.

Det skanderades, som sagt, högljutt i

extremvänsterleden mot IBs listor över vänsterradikaler. Vilket är desto mer ironiskt, som avgrundssektorna till vänster – KFML/SKP, KFML/KPML(r), FK, MLK, KAF och allt vad de hette – i många fall hade egna listor, i en del fall också ”dödslistor”, över meningsmotståndare. I den kommande revolutionen skulle processen nämligen göras kort med borgare, socialfascister (dvs socialdemokrater) och andra folkfiender. När jag gjorde min militärtjänst vid A8 i Boden minns jag en man vid namn Lundmark från övre Norrland med sympatier för KFML(r). Denne försäkrade, samtidigt som han sävligt stoppade sin snugga, att ”Du, Hansson, kommer att vara bland dom första som vi skjuter.” Jag var då ännu inte organiserad politiskt någonsans, utan det räckte tydligen med att privat ha varit kritisk gentemot extremvänstern för att hamna på r:arnas dödslistor.

En annan man från avgrundsvänstern jag minns var sportjournalisten Janne Bengtsson, en arbetskramrat från *Idrottsbladet* i början på 1980-talet. När jag vid ett tillfälle bar ett rockslagsmärke med den engelska texten *Soviet tanks, no thanks*, visste denne medlem i Arbetarpartiet kommunisterna (APK) med bestämdhet att ”Dom kommer ändå, Hansson, var så säker”. Han uteslöt dock inte möjligheten att jag skulle kunna klara mig rätt bra om jag gjorde avbön för mina högeråsikter i tid ”Så ska vi nog kunna ordna något åt dig”.

Det kanske mest skrämmande med Lundmarks och Bengtssons yttranden var, att de inte på något sätt skämtade eller raljerade. Tvärtom – de hänvisade till vad

ENN KOKK
VITBOK
Militärens hemliga nätverk
i arbetarrörelsen

de uppfattade som en relevant verklighet. Nu blev det dessbättre inte så som de här herrarna hoppades på att det skulle gå i Sverige. Vad som hänt med Lundmark sedan jag avslutade min militärtjänst vet jag inte, men vad Janne Bengtsson gör vet jag mycket väl: han är journalist på *Svenska Dagbladet*.

Den som i likhet med *Contras* äldre medarbetare varit ute och sålt antikommunistiskt material ute på gator och torg minns säkert att det vid snart sagt varje försäljningstillfälle dök upp personer som tog bilder av försäljarna, ofta med tämligen avancerad fotoutrustning. En gång, det var 1976, dök det upp en särskilt framfusig fotograf vid en försäljningsaktion på Drottninggatan i centrala Stockholm. Jag gick då fram till vederbörande och bad honom skicka ett foto till en boxadress jag förfogade över. Och faktiskt – fotografen i fråga skickade ett stort svart-vitt fotografi av god kvalitet som vykort; fotot kan studeras här intill. På baksidan stod (jag hade kallat mig "Kalle Andersson"): "Jaha du Kalle. Här kommer bilden jag lovade dej. Om du glömt det så var det lör[dagen] 10/4 ni stod och gjorde er larviga."

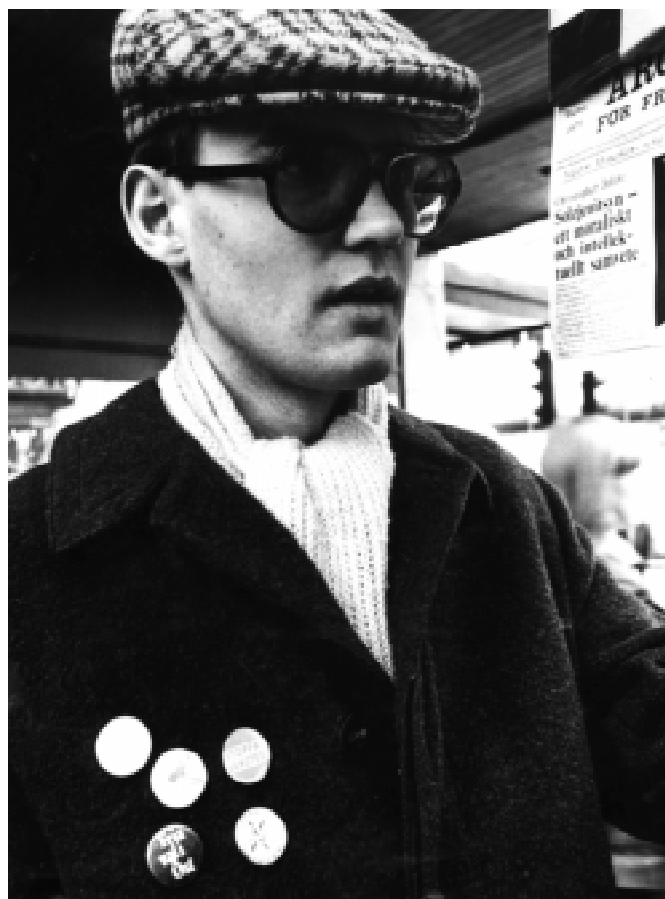
Utan tvivel sparade man en dublett för arkivering i anslutning till en eller annan "dödslista"...

Stalins drängar

Det framgår fuller väl av Enn Kokks voluminösa *Vitbok* att det rådde ett särskilt spänt förhållande mellan kommunismen och socialdemokratin. Denna konflikt går tillbaka till partisprängningen i samband med ryska revolutionen 1917, då Sveriges socialdemokratiska vänsterparti (SSV) bildades genom en utbrytning ur det socialdemokratiska partiet; SSV stödde den bolsjevikiska statskuppen. Av SSV blev så småningom Sveriges kommunistiska parti (SKP), sektion av Kommunistiska internationalen (Komintern), senare Vänsterpartiet kommunisterna (VPK) och i tidernas fullbordan Vänsterpartiet (V) (jag hoppar över ett antal olika fraktioner och delningar).

Kommunistpartiet bekände sig hela tiden genom åren slaviskt till den uttolkning av kommunismen som var rådande i Moskva. Sovjetunionen, inte Sverige, var de svenska kommunisternas sanna fosterland. På 1930-talet reste dessutom tusentals svenska kommunister, de flesta från Norrbotten, till Sovjet för att "bygga socialismen" i Stalins lyckorike. De föll dock i många fall offer för Stalins blodiga utrens-

*Artikelförfattaren Tommy Hansson fotograferad av en kommunist för ett av extremvänsterns många arkiv över politiska meningsmotståndare. Hansson, numera *Contras* ansvarige utgivare, säljer tidskriften *Argument för Frihet och Rätt* samt antikommunistiska rockslagsmärken. Fotot togs utanför Åhléns i centrala Stockholm den 10 april 1976.*

ningar. De som återvände och berättade sanningen betraktades av de hemmavarande svenska kommunisterna som avfällingar och blev föremål för trakasserier.

De som vid partisprängningen 1917 inte anslöt sig till de probolsjevikiska utbrytarna blev en del av den västerländskt demokratiska traditionen vilken avvisade revolutionärt våld och förespråkade fredliga reformer som det enda legitima sättet att omvandla samhället i socialistisk riktning.

Omedelbart efter Andra världskriget stod kommunisternas stjärna i zenit. Sovjetunionen framstod i egenskap av segrarmakt och bekämpare av Hitlertyskland i bättre dager än någonsin; det forna samarbetet med nazisterna i form av Molotov-Ribbentroppakten var bortglömt. Kommunisterna i väst noterade rekordsiffror i valen, så ock i Sverige. I och med den kommunistiska kuppen i Prag 1948 och den påföljande sovjetiska expansionen i östra Europa kom saken dock snabbt i ett annat läge. Det kalla kriget startade och de respektive sidorna grävde ner sig i skyttegravsställningar gentemot varandra.

För Enn Kokk, född 1937 av estniska föräldrar och som barn flykting från det av ryssarna ockuperade Estland, har det aldrig varit några problem att välja sida. I

avsnittet med rubriken "Stalins drängar" klargör han att det största svenska kommunistpartiet aldrig varit något annat än ett lydigt redskap för Moskva, också då man bytte namn till VPK och under C.H. Hermanssons ledning sökte framtona som ett demokratiskt parti bland andra.

SAPs arbetsplatsorganisation

Kokk visar med en lång rad intervjuer med parti- och fackfunktionärer på olika nivåer och med skiftande bindningar till IB – från en före detta statsminister till lokala partigångare – hur det genomgående inom socialdemokratin finns en djupt rotad aversion inom den demokratiska arbetarrörelsen gentemot de kommunistiska diktaturanhängarna. En aversion som ibland gränsat till rent hat. Det senare blir uppenbart i fallet Karl-Erik Pettersson, den gamle IB-mannen som fick sparken från organisationen därför att han i korsfarnit inte förmådde skilja rent partiarbete från militär underrättelsetjänst (han fick andra tjänster). Och aversionen/hatet återgäldades från kommunisternas sida.

Därmed kommer vi in på frågan om IBs förhållande till det socialdemokratiska partiet, SAP. Det har i kritiken mot IB varit ett genomgående tema att underrättelse-

organisationen endast varit ett partipolitiskt organ till SAP med uppgift att övervaka partipolitiska motståndare. Det är riktigt att det stundom är svårt, i en del fall omöjligt, att urskilja några distinkta gränser mellan IB och sosseriet, eftersom en IB-tjänsteman – vi kan ta Ingvar Paues som exempel – på samma gång är partipolitiskt aktiv socialdemokrat. I fallet Paues kan det dessutom sägas, att denne gamle partiombudsman i Norrbotten och på västkusten i sina intervjuer till Kokk är allt annat än uppriktigt, vilket inbjuder till sammanblandning och missförstånd.

Hur uppstod då IB? En nyckelperson var mångåriga chefen Birger Elmér (1919–99), som Kokk lyckades få en intervju med strax innan han avled. Elmér, en socialdemokrat med delvis militär bakgrund som var nära vän till Olof Palme, insåg att den arbetsplatsorganisation som SAP byggt upp efter Andra världskriget främst i syfte att få en överblick över de ideologiska fiendernas aktiviteter, kunde komma till ovärdelrig nytta i underrättelsesammanhang. Elmér hade i början av 1950-talet fått anställning på Försvarsstabens underrättelseavdelning, där han lärde känna den flera år yngre Palme. Socialdemokraterna hade också god kännedom om utvecklingen i Finland, vilket var värdefullt för den militära underrättelsetjänsten.

”Elmér talade då med [den partianställde] Arne Pettersson”, skriver Kokk (sidan 412): ”Kunde man inte samarbeta? Pettersson svarade: Jo, tala med din chef! Därefter berättade Elmér för sin chef, kommandören Erik af Klint, om den socialdemokratiska arbetsplatsorganisationen, vilket ledde till att Arne Pettersson kallades till en föredragning. Af Klint blev mycket intresserad av att etablera ett samarbete.”

Den utveckling som inleddes med en kontakt mellan försvarsstabens Birger Elmér och den socialdemokratiska partianställde Arne Pettersson (för övrigt bror till den ovannämnde Karl-Erik) skedde i början på 1950-talet. En orsak till att samarbetet mellan SAP och Försvarsstabens flöt så smidigt var, att förre partisekretären, sedermera försvars- och utrikesministern Sven Andersson, var med på noterna från begynnelsen. Själv göteborgare hade Andersson god kännedom om kommunisternas arbetsmetoder. 1957 blev Elmér chef för den gren inom Försvarsstabens underrättelseavdelning som i dagligt tal kom att kallas IB, kort för ”Inhämtning-

IB-mannen Svante Winqvist kom 1974 ut med försvarsskriften IB-affären – i vems intresse?

Birger” (på motsvarande sätt hade krigsårrens militära underrättelsetjänst kallats T-kontoret efter sin chef, högermannen Thede Palm).

Elmér avgick från sin chefstjänst på grund av sjukdom 1973, men återkom senare i organisationen, då med ansvar för inhämtning av uppgifter från Göteborg och västkusten. Det hör till saken att IB 1969 enligt lag förbjöds att ägna sig åt inrikespolitisk verksamhet, men såväl Elmér som Stig Synnergren, överbefälhavare 1970–78 och tidigare försvarsstabschef, bekräftar att viss verksamhet på inrikesplanet fortsatte till 1978.

Ambitionen hade alltid varit att skilja mellan partiarbetet och underrättelsearbetet. Enn Kokks kartläggning visar dock att detta i praktiken inte bara var svårt utan faktiskt omöjligt.

Synnergren och Bergling

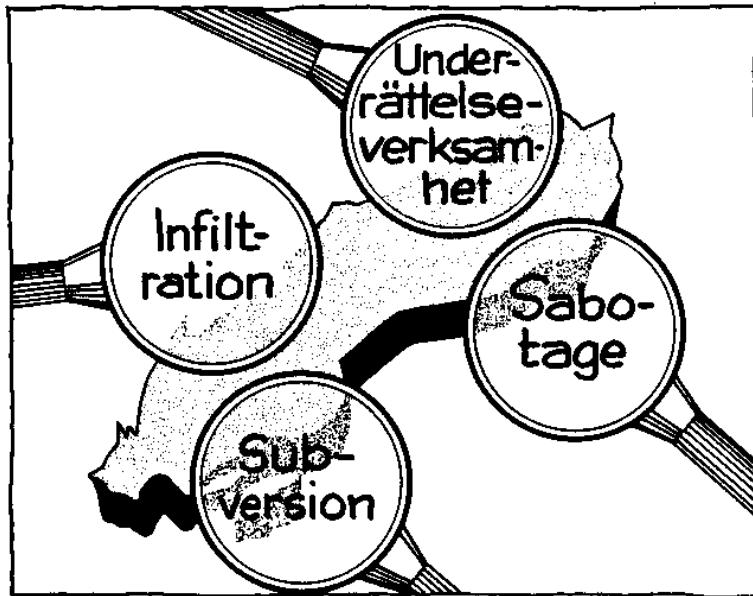
En av bokens mest minnesvärda profiler är utan tvivel general Stig Synnergren, född i Boden 1915 i ett socialdemokratiskt hem. Synnergren, som efter sin militära karriär blev adjutant hos kungen och dessutom innehade en rad styrelseuppdrag i näringslivet, kom under sin framgångsrika bana att syssla mycket med underrättelseverksamhet och internationella förbindelser, inte minst visavi Förenta staterna. Det har

sagts att under den period då förbindelserna med USA var bottenfrysta till följd av Olof Palmes antiamerikanska utspel så var det Synnergren, i den mån han kunde, som fick ställa saker och ting tillrätta. Synnergren framtonar i Kokks intervju som en rättfram sanningssägare, men allt avslöjar han inte.

Synnergren är genom sin härkomst och tjänstgöring i övre Norrland väl förtrogen med den socialdemokratiska kampen mot kommunisterna. Vid ett anförande hos Fria moderata studentföreningen i Stockholm i början av 1970-talet, som artikelförfattaren bevisade, hävdade Synnergren att det bara var socialdemokrater som effektivt kunde bekämpa de antidemokratiska kommunisterna. Generalen hade i Norrbotten lärt känna den framstående socialdemokraten, landshövdingen med mera Ragnar Lassinanti vars syster Frida Berglund också intervjuats av Kokk. Ett av Synnergrens mest delikata uppdrag på 1950-talet bestod i att för svenska försvarets räkning förhandla om vapenköp med amerikanerna. Enn Kokk anför i sammanhanget, att en av de bakomliggande orsakerna till att IB skapades – något som sägs ha bekräfts av Birger Elmér – var att USA krävde garantier för att amerikansk teknik och amerikanska vapen inte hamnade i orätta (läs: kommunistiska) händer. Den socialdemokratiska partiapparaten ingående kännedom om kommunisternas verksamhet skulle förhindra detta.

General Synnergren har aldrig sökt dölja sin vrede gentemot rikspolischefen Carl Persson, som 1969 fick regeringen att genom den så kallade personkontrollkungörelsen förbjuda allmän åsiktsregistrering. Ett beslut som på goda grunder kan betraktas som opportunistiskt. Synnergren och hans meningsfränder ansåg att en sådan verksamhet måste fortgå så länge extremvänstern utgjorde ett hot mot Sveriges demokratiska samhällsskick; just i slutet av 1960-talet var detta hot mycket påtagligt. Medlemmar inom främst dåvarande KFML(r) försökte sprida oro och förvirring i försvaret samt också få tillgång till vapenkännedom i kommande revolutionärt syfte. Själv minns jag från min värnplikt i Boden att en provokativ r:are som hette Ring vid ett tillfälle råkade i luven på en fänrik Sundqvist som var med i KFML/SKP (de båda grupperna var på flera sätt dödsfiender men valde båda att verka inom försvaret).

Dessutom fanns inom den militära un-

Ett lands underrättelseorgan – däribland IB på sin tid – har till uppgift att övervaka olika typer av säkerhetshotande verksamhet. Sådan verksamhet består trots Sovjetunionens upplösning. (Bild ur Dragan Jovius: Sovjethotet mot Norden 1984)

derrättelsetjänsten ett behov av att övervaka kommunistiska finnar, många av dessa utbildade vid det kommunistiska Sirolainstitutet, vilka sändes över till Sverige för att där bedriva politiskt-ideologiskt arbete vid svenska företag. Också detta kunde sossarna vara underrättelsetjänsten behjälpliga med.

Synnergren bekräftar att misstron mellan Försvarsstabens, där Synnergren verkade, och den civila säkerhetspolisen (SÄPO) med Carl Persson som högste chef, bestod. Vid ett av de tillfällen den stridbare generalen ilsknade till ordentligt på Persson skrek han: ”Ja men för fan, då får du väl placera ett par man på Försvarsstabens”, detta för att Persson skulle ”hålla koll på” att inga oegentligheter skedde. Sagt och gjort. De mannar Carl Persson valde att placera hos Synnergren var Axel Hedén och – Stig Bergling!

Inte underligt att Synnergren senare djupt ångrade sitt förslag.

Artikelförfattaren skall be att få anföra ett personligt minne som har med Stig Synnergren att göra. I början av 1990-talet var jag redaktör för tidskriften *Svenskt Skytte*, organ för Frivilliga skytterörelsen som är en frivillig försvarsorganisation. Vid ett tillfälle hade jag anledning att kontakta Stig Synnergren för en intervju. Vi bestämde att vi skulle träffas på skogskoncernen Storas kontor i centrala Stockholm, då Synnergren vid denna tid satt i företagets styrelse. Jag infann mig i god tid, men Synnergren hade ännu inte anlant.

När jag emellertid föredrog mitt ärende för en anställd, som just skulle gå för dagen, blev jag insläppt och skulle vänta tills generalen dök upp.

Och jag väntade och väntade, säkert i en timme. Ingen Stig Synnergren dök upp. Kanske hade han glömt bort vårt möte, jag vet inte. Inte heller hörde han av sig senare. Tänk om jag hade varit en samhällsomsörtare som på ett så lättvindigt sätt hade beretts tillträde till storkoncernens lokaler...

Den gången klickade Stig Synnergrens säkerhetsmedvetande betänkligt.

Subversiv ideologi

Enn Kokk har utfört ett veritabelt Sisyfosarbete genom sina intervjuer vilka utgör IB-bokens ryggrad. Det är för övrigt endast en icke-sosse som intervjuas, säkerhetsexperten Joakim von Braun med ett förflutet på Timbro. Men *Vitbokens* författare kunde utan tvivel ha disponerat sitt material bättre och därmed fått ned sidantalet åtskilligt. Som det nu är återkommer samma uppgifter gång på gång i ett tröttsamt mönster – så beskrivs exempelvis förhållandena mellan bokstavs vänsterns många grupperingar på precis samma sätt i intervju efter intervju. Man får en känsla av att författaren inte haft full överblick över sitt eget material.

Det finns notabla undantag, men det typiska intervjuoffret – samtliga dessa utom Frida Berglund är män – svarar ungefär som så på Kokks frågor om samröret mel-

lan (s)-partiet och IB att kartläggningen av kommunister enbart var betingad av partipolitiska eller fackliga skäl. Det gällde att veta vilka som var anhängare, motståndare eller möjliga att påverka med argument för det egna partiet. Aldrig med några uppgifter, i varje fall inte medvetet, lämnats över till någon underrättelsetjänst. Möjligt är att den tillfrågade någon enstaka gång stött på någon från IB, men då i dennes egenskap av partiaktiv sosse.

Så där låter det i intervju efter intervju och med Enn Kokks egna förtydliganden för att läsarna säkert skall få sammanhanget helt klart för sig. Ibland blir det rent parodiskt då den tillfrågade söker svära sig fri från varje form av IB-anknytning. Vilket är något underligt, ty det borde väl vara minst lika hedervärdigt att ha rapporterat kommunister – undantagslöst anhängare av en antidemokratisk och subversiv ideologi – i nationens som i partiets tjänst! För inte är det väl en normal socialdemokratisk uppfattning, att det egna partiet är viktigare än det egna landet? Frågeställningen är särskilt aktuell efter avslöjandena i mars i *Aftonbladet*, av alla tidningar, om att sovjetiska kartor visar att det fanns detaljerade sovjetiska planer på att i händelse av ett krig angripa Sverige. Och det var de kommunister som blev föremål för partipolitisk övervakning från socialdemokratisk sida som kunde förväntas bispringa invasionsmakten med råd och dåd.

Den på partiexpeditionen anställd Nils Gösta Damberg tillhör dem som, trots att det är helt klarlagt att han arbetade intimt samman med IB, söker ”svära sig fri”. Kokk tvingas själv vidgå att det blir dumt.

De mest uppriktiga av dem som intervjuats förefaller vara nämnde Synnergren samt den norske partimannen och förre regeringsledamoten Ronald Bye, vilken utan omsvep erkänner det mycket omfattande underrättelsearbete det norska Arbeiderpartiet ägnade sig åt under kriget i syfte att hindra kommunisterna att få något större inflytande i samhället. Norge var (och är) ju till skillnad från Sverige med i den västliga försvarsalliansen NATO.

Trots stor tveksamhet gentemot IB, åtminstone utåt, är det många av Kokks intervjuobjekt som känner stolthet och absolut ingen ånger över att ha medverkat till att svenska kommunister, vilka i många fall haft större lojaliteter till Sovjetunionen än till fosterlandet Sverige, placerats under lupp och motarbetats. Det skall också

sägas att Enn Kokk själv till fullo instämmer i den inställningen. Det framgår också av boken att det förekommit rent partipolitiskt betingat underrättelsearbete. Under sina forskningar i Arbetarrörelsens arkiv hittade Kokk exempelvis en socialdemokratisk lista över kommunistiska motståndare i Ådalen, där det bland annat fanns uppgifter om sjukhusvistelser, förhållande till alkoholen etcetera.

När det så kallade sjukhusspioneriet vid Östra sjukhuset i Göteborg företogs, var dock syftet inte partipolitiskt – det var i stället att undersöka uppgifter om sabotageverksamhet från vid sjukhuset verkamma kommunister. Att sedan sossarna hanterade affären sagolikt klantigt är en annan sak.

Varför prokommunism?

Enn Kokks bok visar med stort eftertryck att det inom den demokratiska arbetarrörelsen (läs: socialdemokratin) har funnits (och finns sannolikt fortfarande) en grundläggande antikommunism som går tillbaka till partisprängningen 1917, då Sveriges socialister spaltades upp i reformister och revolutionärer beroende på hur de ställde sig till bolsjevikcuppen i Ryssland.

Den stora frågan är då varför i Herrans namn Sveriges socialdemokratiska regering, med avstamp i Baltutlämningen under Östen Undéns första tid som utrikesminister, fört en prosovjetisk utrikespolitik och från 1960-talet och fram till Sovjetunionens upplösning 1991 en utrikespolitik som gynnat revolutionära terrorrörelser i Tredje världen. Varför satte Palme-regeringen en ära i att förödmjuka Förenta staterna så mycket som möjligt under Vietnamkriget? Varför slöt vi upp bakom terroristledaren Arafat och hans PLO i Mellanöstern-konflikten, samtidigt som vi sparkade på Israel? Varför applåderade vi den genomkorrumperade och brutalt kommunistiska MPLA-regimen i Angola och hytte med näven åt den provästliga befrielseörelsen UNITA? Varför åkte Palme, Anna-Greta Leijon och Pierre Schori till Castros fängelseö och berömde den kubanska revolutionen? Hur kom det sig att Palmes "fredsinitiativ" alltid stämde så väl överens med de sovjetiska kraven om kärnvapenfria zoner och liknande?

Några klara svar på dessa och liknande frågor finns knappast ännu i denna dag. Klart är att Palme ingalunda var kommunist. Bortom retoriken, har det senare visat

sig, samarbetade Sverige också nära samman med USA och NATO. Troligen ligger en del av svaren i att socialdemokratin av taktiska skäl ville framstå som radikal i syfte att attrahera ungdomar som eljest riskerade sugas upp av bokstavsvänstern. (S) kunde ju inte gärna förespråka väpnad revolution i Sverige, men däremot kostade det inte så mycket att vänslas med skäggiga revolutionärer på andra sidan jordklotet. I fallet Olof Palme kan man heller inte bortse från Palmes kända strävan att på äldre dar få en prestigefylld internationell post; i så fall var det bra att ha stöd från Tredje världens många marxistiska regimer. Dessutom bör man kanske, när det gäller Palme, väga in i bilden ett visst mått av ideologisk schizofreni och megalomani av personligt slag.

Den svenska utrikespolitiken från Undén och fram till den sovjetiska debaclet är naturligtvis allt annat än moralisk: en politik för offentligheten, en annan i löndom. Den socialdemokratiska kalkylen fungerade nog som den skulle i Sverige, men i Asien, Afrika och Latinamerika bidrog Sveriges agerande till blodiga inbördeskrigs förlängande och till upprättandet av korrupta diktaturstyren där Mugabe-regimen i Zimbabwe bara är en i mängden. Den socialdemokratiska hållningen var troligen också, om än möjligen omedvetet, rasistisk – här hemma kan vi naturligtvis inte acceptera kommunismen, men folken i Tredje världen kan gott ha den.

Jag vill i sammanhanget erinra om att Enn Kokks hustru Birgitta Dahl (tidigare gift Kettner) under en lång följd av år var en synnerligen obotfärdig påhejare till Röda khmererna i Kambodja och det kommunistiska Lao Dong-partiet i Nordvietnam. Det har beräknats att cirka tre miljoner människor dog i dessa länder som en följd av "befrielsen".

Schori, Guillou och Treholt

Bland Enn Kokks intervjuoffer märks Pierre Schori, som efter akademisk examen i Lund 1962 anställdes vid partistyrelsen i Stockholm 1966 och därefter beklätt en rad poster med internationell inriktning. För närvarande är Schori svensk FN-ambassadör, där han bland annat uttalat sitt stöd för det amerikanska kriget mot terrorismen; Schori har dessutom varit mycket kritisk gentemot Mugabe-juntas diktaturfasoner.

Schori tillhör som bekant de personer

som (bland annat i en intervjuartikel i *Contra* med den avhoppade KGB-mannen Oleg Gordijevskij) utpekats som en möjlig svensk motsvarighet till den norske storspionen Arne Treholt. Den kanske intressantaste uppgiften i Kokks avsnitt om Schori är att den senare spelade squash med IB-avslöjaren Jan Guillou, en känd representant för den marxist-leninistiska ideologin i vårt land. IB borde ha satsat en del av sina resurser på att övervaka inte bara kända kommunister, utan också vänsterradikala sossar och revolutionsromantiker av Schoris typ vilka befinner sig i gräzonen mellan demokratisk och totalitär socialism. Arne Treholt, Schoris gode vän och en eldsjäl i den så kallade Hellaskommittén för Greklands demokrati under juntatiden, är ett sådant exempel.

Fotnot: Sverige hade visserligen borgerliga regeringar 1976–82 samt 1991–94, men då dessa valde att vid makten föra en utrikespolitik som var nära nog identisk med den socialdemokratiska – särskilt under den förra perioden – gäller det mesta av det som sagts ovan om den socialdemokratiska utrikespolitiken även dem. ✎

Lästips: Dragan Jovius: *Sovjetspionage i Sverige*. 1978. Dragan Jovius: *Sovjethotet mot Norden*. 1984. Kenth Olsson: *Affärernas Sverige* (avsnittet om IB-affären). 1993. Svante Winqvist: *IB-affären – i vems intresse?* 1974.

Avslöjade planer

Kommunister och vänsteranhängare har alltid sökt förringa säkerhetshotet mot Sverige från Sovjetunionen. Svenska underrättelseorgan har påstått befolkas av "kalla krigare" och "reaktionärer" som sett "farliga kommunister i varje buske". Sovjetiska ubåtar i svenska farvatten har avfärdats som exempelvis minskar eller rentav NATO-ubåtar.

Efter avslöjandena i *Aftonbladet* 21–22/3 om detaljerade sovjettryska planer på ett angrepp mot Sverige står det fullkomligt klart att det fanns ett stort behov av en fungerande svensk underrättelsetjänst, men inte bara det: det var i första hand kommunisterna och särskilt Moskva-trogna sådana det gällde att "hålla koll" på.

Visst kan IBs inriktning diskuteras, men knappast att organisationen fyllde ett legitimt underrättelsebehov. ✎

Åtta av tio muslimer födda utomlands

av Allan C. Brownfeld

Omedelbart efter attackerna mot New York och Washington den 11 september uttalade sig president Bush och andra ledare i USA för etnisk och religiös tolerans och uppmanade amerikaner att inte på något sätt blanda ihop muslimska amerikaner med dem som var ansvariga för angreppet.

Ziad Asali, president i the American-Arab Anti-Discrimination Committee, den största arab-amerikanska gruppen i landet, framhöll: "Den ton som landets ledare anslagit är den exakt rätta, och det gäller alla befattningshavare på alla nivåer; det har stort inflytande bland allmänheten."

Nabell Abraham, en antropolog som är medförfattare till boken *Arabiska Detroit*, sade att han sedan kriget i Persiska viken, under ett årtionde av accelererad invandring från Mellanöstern och Asien, hade observerat en "fenomenal" förbättring av attityderna gentemot arab-amerikaner i nyhetsmedia och bland valda ämbetsmän: "Det är som natt och dag. Under 1980-talet, när Reagan-administrationen sade att den förde krig mot terrorister som Khaddafi i Libyen, var nästan hela regeringen och byråkratin likgiltiga till arab-amerikanerna i det här landet. Nu går Bush till en moské. Tonen anslås i toppen och det medför en stor skillnad."

"Försöker kapa islam"

När president Bush vände sig till den församlade kongressen kort efter terroristattacken, deklarerade han: "Terroristerna är förrädare i förhållande till sin egen tro och försöker i praktiken kapa själva islam. Terroristerna praktiserar en ytterlighetsform av islamisk extremism som har avvisats av muslimska lärde och en överväldigande majoritet av det muslimska prästerskapet, en ytterlighetsrörelse som förvrider islams fredliga lära... de följer i fascismens, nazismens och totalitarismens fotspår."

Under det att terroristattackerna må ha tvingat USAs muslimer på defensiven, innebär attackerna också en möjlighet att förstärka deras politiska inflytande. Vid the American Muslim Alliances rikskongress i Kalifornien i oktober frambringade aktivister från hela landet detta

budskap: muslimer måste visa resten av Amerika att de tillhör allfarvägen, men de måste också använda sin synlighet till att smida politiskt inflytande precis som minoritetsgrupper före dem har gjort.

"Detta är inte en tid att gömma sig utan att komma fram och låta folk veta vilka vi är", förkunnade Omar Ahmad, ordförande i the Council of American-Islamic Relations, "det är vår möjlighet att höja förståelsenivån och att vara en del av lösningen."

Vilka skillnader som än delar USAs uppskattningsvis sex miljoner muslimer (ett antal som kraftigt skiljer sig från slut-

Brev från

Washington

satserna i en nyligen företagen studie beställd av the American Jewish Committee som indikerar ett mycket lägre antal, inte fler än 3,4 miljoner och kanske färre än 1,5 miljoner) tycks de förenade i sin förkrosselse över terroristattackerna. Islamiska rättslärde har enats om ett utslag som påbjuder, att muslimer som tjänstgör i USAs militärväsende är förpliktigade att slåss för sitt land även om det innebär att de måste bära vapen mot andra muslimer.

Stor turbulens

Professor Agha Saeed vid California State University-Hayward förklarade för ett möte som hölls av American Islamic Relations: "Vi stöder Bush när det gäller att jaga terrorister och ställa dem inför rätta. Men om det skall bli fred måste vi respektera amerikanska ideal; rättsordningen, individens värdighet. Vi ber inte om förmåner, vi ber om rättvisa."

James Zogby, en påtryckare för den arab-amerikanska samfälligheten och, liksom majoriteten av arab-amerikanerna kristen, är en övertygad förespråkare för amerikansk demokrati och att denna omfattar immigranter från Mellanöstern. Han noterar: "I Mellanvästern finns det muslimska samhällsföreningar där alla pojkar är ut-

övare av amerikansk fotboll, och det är omöjligt att skilje deras gruppporträtt från en utflykt med baptister eller metodister. Men de fastar fortfarande under Ramadan."

Närmare åtta av tio muslimer i USA föddes utomlands, och det finns inga amerikanskfödda imamer vid moskéerna, detta enligt en undersökning i regi av American Muslim Council (AMC) 2000. Ett rön nyligen som visar att endast två miljoner muslimer har kontakt med en moské antyder höga nivåer av sekularisering [det vill säga om man godtar att antalet muslimer i USA är så högt som sex miljoner, redaktörens anmärkning].

Medan presidenten utåt prisar islam och muslimska amerikaner (den amerikanska posttjänsten utfärdade nyligen the Eid Stamp som uppmärksammar två muslimska helgdagar) och muslimska ledare ansluter sig till det amerikanska kriget mot terrorismen kvarstår det faktum, att det råder stor turbulens inom den muslimsk-amerikanska samfälligheten och, fruktar många, en starkare identifiering med islamisk fundamentalism och västfientligt tänkande än vad som framgår vid ett första påseende.

I en artikel med rubriken "Faran inifrån: Militant islam i Amerika" (*Commentary*, november 2001), hävdar Daniel Pipes, director vid det Philadelphia-baserade Middle East Forum: "Den muslimska befolkningen i det här landet liknar inte någon annan grupp, ty den innesluter i sig en betydande grupp personer – många gånger fler än Usama bin Ladins agenter – som med självmordskaparna delar hatet mot Förenta staterna och eftersträvar, ytterst, att omvandla landet till en nation under militant islamiska restriktioner. Även om de inte är ansvariga för illdåden i september, hyser de planer för det här landet som kräver omedelbar och allvarlig uppmärksamhet."

Pipes farhågor är kanske överdrivna, och möjligheten att någon allvarlig ansträngning att skapa ett islamskt USA skall lyckas är fantasifull, men likväl står det klart att islamisk fundamentalism med dess anti-amerikanska och anti-västliga åskådningar har etablerat sig inom det muslimska Amerika.

Wahhabismen dominerar

En imam, Fawaz Damra vid the Cleveland Islamic Center, videofilmades när han 1991 talade till en sammankomst med syftet att samla in pengar till "islamsk jihad". Han uppmanade auditoriet att rikta "...ett gevär mot den islamska nationens första och sista fiende, och det är apornas och grisarnas barn, judarna."!

Efter det att en lokal TV-station nyligen visat videotapen bad imamen om ursäkt för att ha gjort "beklagansvärda uttalanden i det förlutna".

Eller ta exemplet Sheik Muhammad Al Gamei'a, före detta imam vid the Islamic Cultural Center i New York, Manhattans största moské, som nu flyttat till Egypten. I kommentarer gjorda via en inofficiell hemsida för det egyptiska Al-Azhar-universitetet framhöll han: "Muslimer är helt enkelt inte smarta nog att klara av något som [attackerna 11 september], bara judarna är kapabla att planera en sådan incident."

Han anklagade även judiska läkare i USA för att döda muslimska barn: "Muslimer känner sig inte säkra ens för att gå till sjukhuset, därför att några judiska läkare i ett av sjukhusen förgiftade sjuka muslimska barn som sedan dog." Inget av detta rapporterades, påstod Sheik Muhammad, därför att "sionisterna kontrollerar allting och de kontrollerar också politiskt beslutsfattande, de stora mediaorganisationerna och de finansiella och ekonomiska institutionerna."

I november anklagade en Washington-baserad islamsk präst Israel för att ha utfört attackerna den 11 september. Imamen Mohammed Asi vid the Islamic Center i Washington, D.C. hävdade att israeliska befattningshavare beslutade sig för att genomföra attackerna sedan USA vägrat gå med på deras krav att slå ner den palestinska intifadan. Enligt imam Asi gick israelernas tänkande efter USAs bristande gensvar ut på att "Om inte vi kan känna oss säkra så ska inte ni heller kunna göra det." Imamen upprepade vidare den vitt spridda tidningsankan om att 4 000 judar inte gick till sina arbeten i World Trade Center den 11 september, därför att de hade varnats före attacken.

En sekteristisk spricka inom USA-baserad islam får allt större uppmärksamhet. Några bedömare menar att wahhabismen, en strikt form av muslimsk ortodoxi som backas upp av saudiarabisk rikedom och sina anhängares missionsiver, kan ha kom-

mit att få överhanden gentemot konkurrerande islamska linjer i USA. Andra säger att wahhabismen, som är benägen att anse sig representera "det sanna islam" och förväntar sig att andra muslimer skall rätta in sig i ledet, endast är en del av troskonceptets mångfald.

Azizah al-Hibri, en kvinnlig juridikprofessor vid Richmond-universitetet, säger, på tal om frågan om saudiarabiskt stöd till wahhabitiska skolor, litteratur och religiösa lärare: "Problemet är att en del idéer har större ekonomisk uppbackning än andra. De har en stark närvaro, och det gör det till en angelägen fråga för människor som inte är wahhabiter. Men det är inte en spricka inom islam. Det är en del av idéernas marknad."

En sufi-ledare, Sheik Hisham Kabbani, som grundade the Islamic Supreme Council of America som ett alternativ till det

wahhabitiska inflytandet, rörde upp en debatt i ämnet 1999. I förhör i utrikesdepartementets regi, sade han att 80 procent av Amerikas moskéer tagits över av imamer med sina lojaliteter hos wahhabismen. Det beräknas finnas mellan 1200 och 3000 moskéer i USA. För detta vittnesmål blev Kabbani brännmärkt av en koalition av etablerade muslimska grupper. Professor al-Hibri tillbakavisar Kabbanis anklagelse att programgrupper sådana som AMC beskyddar wahhabismen. "AMC är inte wahhabitiskt", menar hon.

Självordskult

Allt eftersom händelserna den 11 september 2001 förbleknar, återvänder några muslimska grupper i USA till positioner de har intagit under lång tid: att militärt stöd till Israel och sanktioner mot Irak skapar ett idealiskt klimat för att rekrytera terrorister: "Vi höll tyst om detta i initialskedena därför att vi inte ville bli betraktade som okänsliga eller politiska opportunisterna", ansåg Aslam Abdullah, redaktör

för *The Minaret*, Nordamerikas största muslimska tidskrift. Tidskriftens oktobernummer fördömde attackerna den 11 september och sörjde deras offer. Novembernumret hävdar att anti-amerikanska känslor, uppammade av USAs stöd till demokratiska regeringar i Saudiarabien och Kuwait, delvis bär skulden till attackerna. "Människor frågar sig varför detta händer", menade Abdullah. "Vi ger dem svaret."

Den ändrade karaktären vad gäller uttalandena öppnar sprickor i en samfällighet som kämpar för att sätta upp en enad front – och, framförallt, ett välvilligt ansikte – inför den amerikanska allmänheten. Några muslimska och arab-amerikanska grupper, förargade över antydningar om att amerikansk utrikespolitik kunde framprovocera terroristattacker, fördömer vad de kallar missriktade och oansvariga positioner som intas av deras trosbröder.

"Terrorismen var resultatet av en självmordskult som var fast besluten att döda en massa människor", anser James Zogby som är president för the Arab-American Institute. "Det är helt enkelt inte uppbyggligt att inför chocken och skräcken diskutera några av dessa missnöjesanledningar. Det finns ingen koppling."

Andra grupper pekar på att Bush-administrationen redan har uttryckt stöd för en oberoende palestinsk stat, vilket gör kritik av dess politik ogrundad och kanske rentav provocerande. "Det här är en avgörande tidpunkt för samfälligheten", menade Aly R. Abuzaakouk, director för the American Muslim Council. "Det finns sakfrågor som berör vår samfällighet och vi skall komma till dem. Men för ögonblicket är landet i kris och vi måste visa vår lojalitet genom att stödja administrationen. Vi bör bygga broar, inte förstöra dem."

Trots ett litet antal anti-muslimska hatbrott framhåller många muslimska och arab-amerikanska grupper att de har blivit djupt rörda över den kaskad av tolerans och öppenhet de flesta amerikaner har visat. I november höll president Bush den första Ramadan-måltid som hållits i Vita huset, "ett sätt för administrationen att offentligt visa att den är förstående inför muslimerna".

Anpassat sig

Men några kritiker är mindre nöjda med gensvaret från muslimska teologer och präster i USA. Krönikören Charles Krauthammer skriver exempelvis:

”Efter 11 september frågar man sig vad de muslimska teologerna och prästerna, imamerna och mullorna gjorde för att inför världen klargöra att september var ett brott mot islam. Var fanns fatwan mot Usama bin Ladin? De höga religiösa auktoriteternas röster har varit skandalöst tysta. Och vad skall man säga om de muslimska religiösa ledarna i Amerika? Vid den högtidliga ceremonin i National Cathedral, bara tre dagar efter den 11 september, gjorde inte talesmannen för den amerikanska muslimska samfälligheten något uttalande om att attackerna var oförenliga med islam. Det förekom inget fördömande mot dem som begick brottet. Det förekom ingen fatwa mot självmordsdödande. Doktor Muzammil Siddiqi, andlig ledare för the Islamic Society of North America, sade att ”för dem som uppgerde de onda planerna

väntar fruktansvärda straff.” Vilka är de onda planläggare som möter vedergällning? Menade han terroristerna? Eller menade han att det var rätt åt Amerika? Det sa han aldrig.”

Många muslimska budskap hörs i USA. John Esposito, director för the Center for Muslim-Christian Understanding vid Georgetown-universitetet, sade: ”När man har med islam att göra är det som att ha med judenheten att göra. Man ställer en religiös fråga och får svaret: ’Vem är din rabbi?’ ’Vem är din imam?’”

Flertalet muslimer i USA förefaller vara lojala amerikaner som inte representeras på ett fördelaktigt sätt av militanta präster mitt ibland sig. En mer typisk arab-amerikansk syn är den som uttrycks av professor Muqtedar Khan vid Adrian College i Michigan:

”Amerikanska muslimer är i en unik position i dag. De känner och förstår den muslimska världen på samma sätt som de förstår USA. De kan tjäna som en förståelsens, dialogens och fredens bro mellan Amerika och den muslimska världen...amerikanska muslimer måste undvika impulsen att skylla på USA (eller judarna eller hinduerna) när det gäller muslimskt elände. Vi måste utveckla en balanserad attityd gentemot USA. Vi skall vara kritiska, men också självkritiska.”

I slutändan kommer muslimska amerikaner tvingas välja var deras lojaliteter skall ligga, precis som alla andra religiösa och etniska grupper i det amerikanska samhället. De flesta av dem tycks ha bestämt sig för att Amerika är deras framtida och anpassat sig därefter. ✎

Savimbi är död, men drömmen om friheten lever

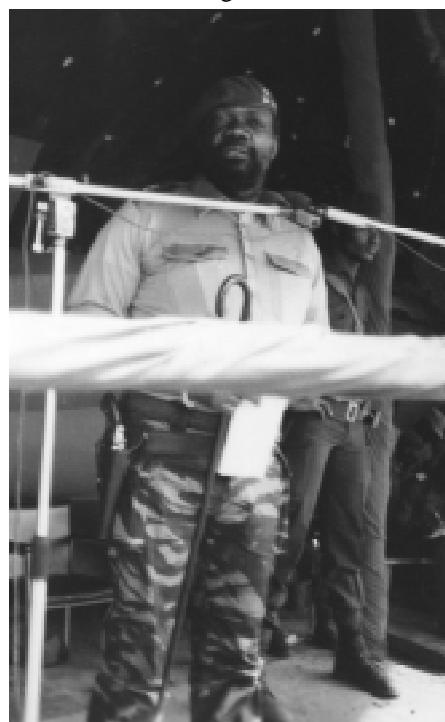
UNITA-ledaren Jonas Malheiro Savimbi är död, skjutet under strider nära Lucusse i provinsen Moxico i östra Angola. Han var född i Munhango intill Benguela-järnvägen i Angola den 2 augusti 1934 och blev alltså 67 år.

Om Jonas Savimbi har det sagts många skiftande saker genom åren. Oavsett hur man ser på den karismatiska gerillaledaren kommer man dock inte ifrån det faktum, att han under en lång följd av år var en av Afrikas mest dynamiska ledargestalter. Han framträdde först i rampljuset som en av flera motståndsledare under den antikononiala gerillakampen mot den portugisiska kolonialismen på 60- och 70-talen. Savimbi hade 1964 brutit med FNLA-ledaren Holden Roberto och 1966 bildat UNITA, Nationella unionen för Angolas totala oberoende. En tredje gerillarörelse var det marxist-leninistiska MPLA under ledning av Agostinho Neto, som med sovjetiskt, östeuropeiskt och kubanskt stöd vann maktkampen i Angola och blev maktbärande när portugiserna försvann med svansen mellan benen 1975.

Vänsterns hat

Jonas Savimbi ådrog sig tidigt vänsterns hat på grund av att han svek kommunismens ideal och närmade sig USA och Sydafrika för stöd i den nya kampen, den mot MPLAs kommunistregim och de kubanska invasionstrupper som anlant till

Angola sedan MPLA gripit makten. Savimbi, med ett doktorat i statskunskap från Lausanne-universitetet och en skicklig demagog, framställdes som en djävulsgestalt som dels var reaktionär och en förespråkare för apartheid (!), dels var maktgalen och i första hand intresserad av att berika sig. Denna bild har hållit i sig genom åren och går igen i exempelvis Wolfgang Hanssons artikel i *Aftonbladet* den 24/2 i anslutning till Savimbis död.

Jonas Malheiro Savimbi stupade i kampen för ett fritt Angola.

Men Hansson med liksasinnade glömer en sak: det hade aldrig behövts någon gerillakamp i det postkoloniala Portugal om det styrande MPLA hade respekterat Angolas många övriga politiska partier och oberoende kräfter inklusive den romersk-katolska kyrkan. MPLA satte emellertid i system att bryta alla ingångna avtal och att strunta i konkurrerande politiska opinioner och grupperingar. När MPLA bröt Alvor-avtalet, vilket stipulerade samverkan mellan de tre rörelserna och Portugal fram till de fria val som var planerade att äga rum hösten 1975, öppnade man slussarna för en nationell katastrof.

MPLA konspirerade med vänsterkrafterna inom den portugisiska revolutionsregeringen om att sätta upp en ren MPLA-regim. Oroligheterna började med att MPLA och FNLA råkade i konflikt med varandra, och när MPLA-trupper angrep Jonas Savimbis på marken stående privatplan gick även UNITA med i striderna. Under våren och sommaren 1975 började tusentals kubanska soldater samt sovjetiska/östeuropeiska vapenleveranser välla in i Angola, vilket medförde att kommunistisidan fick ett starkt grepp om händelseutvecklingen. FNLA och UNITA befann sig i ett desperat läge och tvingades begära hjälp från Sydafrika hösten 1975. Så småningom fick man även visst amerikanskt stöd.

Men under det att det kommunistiska stödet till MPLA hela tiden trappades upp, (fortsättning på sidan 17)

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markerats med citationstecken.

Dahl och kärnkraften

Birgitta Dahl, snart avgående talman i riksdagen, blev under sin tid som energiminister beryktad för den så kallade tankeförbudslagen, enligt vilken det blev förbjudet i Sverige att ens väcka frågan om en utbyggnad av kärnkraften. Från en pålitlig källa kan vi vidarebefordra följande tänkvärda historia angående Dahl och kärnkraften:

Relativt nyligen deltog Birgitta Dahl vid en middag av den finare sorten i Uppsala. Hon råkade hamna bredvid en känd vetenskapsman, i själva verket en Nobelpristagare, som sa att med modern teknologi så blir kärnkraften allt ofarligare. Vilket ju borde ha lugnat den kärnkraftskritiska fru Dahl. Men icke. Hon trodde sig veta bättre än Nobelpristagaren och genmälde med övertygelse:

–Det där tror jag inte ett dugg på!

Usel Gahrton

Miljöpartistiske EU-parlamentarikern Per Gahrton har många bollar i luften. På sistone har han exempelvis, i likhet med Contras ansvarige utgivare, börjat ägna sig åt thrillerförfattande. Debutboken här-

vidlag heter *EU-politikerns död* (Carlssons förlag). Några översvallande recensioner har det nu inte blivit. Boken belönas till exempel med en dödskafe av facktidsskriften *Jurys* anmälare Bo Lundin. Att en bok bedöms på detta sätt betyder att den är: "Usel. Absolut ingen bok att ödsla ens en minut på".

Betydligt större anledning finns det då att läsa Tommy Hanssons skräckartade framtidsskildring *Det gröna Sverige*, där just Per Gahrton figurerar som statschef (med titeln "älderman") i ett Sverige styrt av miljöfanatiker. Boken kan beställas från *Contra*.

Sopa rent, Expo!

Tidskriften *Expo* har figurerat då och då i våra spalter som ett exempel på den form av politisk korrekthet som vill se rasister i varje buske och därför inte drar sig för rena lögnen. Nyligen har *Expos* Stieg Larsson och Mikael Ekman publicerat en bok om Sverigedemokraterna (SD), där detta nationalistiska parti anklagas för att i medlemsleden hysa ett stort antal personer med brottsligt förflutna.

SD kan svara för sig själv, men vi gör reflexionen att *Expo* nog gör klokt i att sopa rent framför egen dörr innan man går ut med vildsinta anklagelser om brottslighet hos andra. Vi drar oss till minnes att den tidigare *Expo*-medarbetaren Tobias Hübinette är dömd för ett flertal brott och

även uttryckt oförblommerat rasistiska åsikter. Det skall påpekas att även för merparten av de individer *Expo*-boken anklagar för brott ligger brottsligheten i det förflutna.

Amnesty som Stalin

Amnesty International har under årens lopp på många sätt utfört ett hedervärt arbete för politiska fångar och andra förföljda världen över. 1977 tilldelades organisationen Nobels fredspris. Under senare tid har man dock fått problem på flera plan, både med trovärdigheten och med att behålla sina medlemmar. Förmodligen hänger dessa problem ihop.

Strax efter det att USA inlett sitt krig mot terrorismen deltog Amnestys svenska sektion i en demonstration mot kriget tillsammans med Vänsterpartiet, vilket fick exempelvis frilansskribenten och Amnesty-aktivisten Elise Claeson att tvivla på organisationens uppsåt. Hon konstaterar i *Moderna tider* (mars 2002) att tvivlet delas av många. Sedan 1995, uppger hon, har Svenska Amnesty tappat bortemot 20 000 medlemmar vilket är cirka en femtedel av medlemskåren. Även på andra sätt har verksamheten minskat. En del av problemen torde bero på uppståndelsen kring förre Amnesty-ordföranden Jesus Alcalas bedrägliga beteende. Elise Claeson tror dock att det även finns andra orsaker till Amnestys problem:

"Men en minst lika viktig anledning är de stora förändringarna i Amnestys arbetssätt, det så kallade mandatet, som trots stor oenighet antogs under 2001. Amnesty vill utvidga kärnmandatet – arbetet för individens politiska och medborgerliga fri- och rättigheter – till att även omfatta ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som bostad, arbete och utbildning, rättigheter med många ideologiska undertoner. Det var Stalin som från början krävde att de skulle ingå i FN-deklarationen."

Amnesty vill även i andra avseenden, framhåller Claeson, radikalt ändra arbetssätt jämfört med tidigare. Exempelvis så att nationella sektioner av rörelsen skall få mandat att ta upp fall i sina egna länder och att bojkotta företag: "Med ett lagom luddigt uppdrag ska Amnesty leva vidare – och arbeta med nästan vad som helst."

Amnestys styrka genom åren har eljest varit att man arbetat seriöst och utan ideologiska preferenser – låt vara att enstaka övertramp förekommit – för politiskt förföljda världen över och för det arbetet

RÄDDA BARNEN:
**20% AV
SVERIGES
BARN ÄR
FATTIGA**

kunnat inhösta respekt från såväl höger som vänster. I och med de nu vidtagna förändringarna kommer Amnesty så vitt kan bedömas bli en ren vänsterrörelse.

Vad vill Törnman?

Lars Törnman, kommunalråd i Kiruna för Kirunapartiet, är utan tvivel en av Sveriges mest karismatiska politiker. För några år sedan bröt sig den förre gruvbasen ut ur socialdemokratiska partiet och startade eget. Han väntades få några få procent av rösterna i kommunalvalet och kanske ett par mandat i fullmäktige. Det kunde etablissemang tåla. Men Törnman och Kirunapartiet fick över 30 procent av rösterna och en stor representation i fullmäktige. Törnman själv blev kommunalråd och kommunens ansikte utåt.

Nu spänner Törnman bågen för ännu högre skott och siktar på att komma in i riksdagen med det så kallade Norrbottenspartiet, som behöver 19 000 röster i hemlandet för att ta sig in i riksdagen. "Törnman har det som krävs för att bli en medial person och därmed en galjonsfigur för Norrbottenspartiet", konstaterar Stig-Björn Ljunggren och Jenny Wennberg i *Moderna tider* (mars 2002).

Om Törnman kommer in i riksdagen återstår att se. Om så skulle bli fallet blir han av allt döma en frisk fläkt med sin populistiska och rättframma uppenbarelse. Civilkurage saknar han inte, vilket demonstrerades för några år sedan då han gick hårt åt Göran Persson för dennes Kina-vänliga politik. Socialdemokratin lär vara livrädd för vad Lars Törnman kan ställa till med på riksplaneln.

En fråga återstår dock att få svar på: vilka sakfrågor vill Törnman och Norrbottenspartiet driva i riksdagen? Mer än att vara Norrbotten-vänliga i största allmänhet, vill säga.

Kvinna vill spåra sin far

En kvinna i Uppsala vill ha regeringens hjälp att spåra sin far. Det är den svenska regeringen som är indirekt ansvarig för att inget livstecken hörts sedan den 10 oktober 1944.

Under Andra världskriget internerades tusentals ryska soldater som kommit till Sverige. De sattes i läger som, trots att de befann sig på svensk mark, mer eller mindre styrdes av den sovjetiska legationen. Några få av de internerade lyckades få stanna i Sverige, några tog sig till länder som hade en mer human syn på männis-

kors önskan att inte kastas i en kommunistisk diktators gap. 900 internerade ryssar tvingades göra resan tillbaka till Sovjetunionen. En del försvann i lägren. Som soldater som inte kämpat till döden sågs många med misstänksamhet av myndigheterna. En del kunde ju ha smittats av den "kapitalistiska" bacillen i Sverige.

En av de soldater som skickades tillbaka hade lärt känna en svensk kvinna. Det sista hon hörde av fadern till sitt barn var ett brev daterat i Gävle (utskeppningshamnen) den 10 oktober 1944. Dottern vill nu veta varför hennes far skickades tillbaka till Sovjet och om det finns några möjligheter att spåra honom.

Skattetillegg strider mot Europakonventionen

En skamfläck i svensk rätt har varit möjligheten att utmäta så kallade skattetillegg utan rättegång och dom. Det behövdes en dom mot Sverige i Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna för att vi skulle få ändring på det orimliga förhållandet.

Skattetilleggen (som ofta utgör 40 procent av den skatt som undanhållits) utmäts av skattemyndigheterna, ibland även när det varit långt ifrån uppenbart att någon skatt skulle betalas, och även när en skattskyldig åtalats och friats i domstol.

Den skattskyldige har enligt Europadomstolen rätt att enligt Europakonventionens krav få sin sak prövad i domstol. Svenska staten har länge hävdatt att skattetillegget inte är ett straff utan något annat – oklart vad. Europadomstolen vägrade att acceptera denna undanflykt och nu är Sverige tvunget att ändra hanteringen av skattetilleggen.

Men domens betydelse förringas av de svenska domstolarna. Regeringsrätten accepterar visserligen numer att skattetillegget är ett straff, men man anser det acceptabelt att skattemyndigheten ska kunna utkräva – och till och med sätta en person eller ett företag i konkurs – på grundval av krav om skattetillegg som ännu inte prövats av domstol. Det räcker med att det av skattemyndigheten utmäta skattetillegget kan överklagas till domstol. I avvaktan på den ofta mycket långsamma handläggningen i domstolarna är det tillåtet att driva in det skattetillegg, som kanske kommer att underkännas när det äntligen prövas av domstolen.

Är det mobben som styr Sverige?

Regeringen har för en tid sedan lagt fram

en lagrådsremiss om att homosexuella par ska ha rätt att prövas som adoptivföräldrar. Alla opinionsundersökningar som gjorts visar att en förkrossande majoritet av svenska folket är emot förslaget. Det gäller även bland socialdemokraterna. Frågan avgjordes dock i praktiken på socialdemokratiska partikongressen, där förslaget vann med 170 röster mot 169. Ursprungligen blev resultatet 169-169, men då det ifrågasattes om det varit fel på mentometeranläggningen gjordes en ny omröstning, varvid förslaget vann med en rösts marginal. Avgörandet fattades alltså med minsta möjliga marginal i ett parti som representerade 36,4% av väljarna 1998. I Folkpartiet (4,7% i valet 1998) hände för övrigt samma sak, med minsta möjliga marginal beslöt att partiet skulle stödja förslaget. Nu utgör (s)+(fp) basen för en majoritet tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som fick 17,1 procent av rösterna tillsammans 1998. 17+21 (halva s+fp) ger 38 procent, vilket alltså ska räcka för att skapa en majoritet i Riskdagen!

Det råder stor brist på civilkurage inom det socialdemokratiska partiet och en som själv medger det är läkaren Sven Britton, som i en debattartikel i Dagens Nyheter berättat att han inte vågade följa sitt samvete. Han känner sig skeptisk mot adoptionsmöjligheter för homosexuella, men anser sig ha fått löpa gatlopp i media och mobbats av homosexuellas organisationer när han uttalat sig kritiskt om manliga homosexuellas promiskuösa levnadssätt. Han berättar i artikeln hur han när omröstningen stod på 169-169 övervägde några sekunder men inte vågade följa sin egen övertygelse. Han skriver: "Men nu när min röst plötsligt skulle fälla utslaget och det inför öppen ridå då vågade jag inte stå för min, visserligen tveksamma inställning. Jag var rädd för att personifiera de moral-konservativa. Jag fruktade att ånyo bli benämnd böggjägare, något som jag kallats då jag i de tidiga hivdiskussionerna upprepade gånger påtalat att den höga promiskuiteten hos många manliga homosexuella var en mycket allvarlig riskfaktor för spridning av hiv". Britton argumenterar för att adoption i första sak är en angelägenhet för barnet och att det är svårt nog att vara adopterad (från ett avlägset land dessutom) och att det skulle bli ändå svårare om "föräldrarna" var homosexuella.

Mobben – inte förnuftet – tycks kunna avgöra svenska riksdagsbeslut.

UTLANDS-NYTT

Förrädaren Lindh

John Walker Lindh heter en ung amerikan som väckt världsvid uppmärksamhet genom att ansluta sig till den militanta islamismen och till och med gå med i talibanrörelsen i Afghanistan och strida mot de amerikanska styrkorna i dessas insats i USAs krig mot terrorismen. Frågan om vad som skall hända med John Walker Lindh avhandlas nu av det amerikanska rättsväsendet.

John Walker Lindh kommer från ett skilsmässohem i Marin County, Kalifornien. *National Reviews* Rob Long framhåller (31 december 2001): "Han är ett barn [som formats av] varma karbad, massageterapi, kulturell relativism, skilsmässa under vänskapliga former, rasrelaterad skuld, vegandieter, anti-amerikanism av Chardonnay-typ och bildekaler med texten *Teach Peace*. Han är en produkt av radikala gymnasielärare med gråa skägg, gamla Volvo-bilar, public radio, global beatmusik, feministiska bokhandlar, smörgåsar i pitabröd och glappande bruna sandaler." (Vad det är för fel på grått skägg undandrar sig den gråskäggige *Contra*-redaktörens bedömning). Det kan tilläggas att John Walker Lindhs mamma tidvis varit ansluten till en buddhistisk sekt av det märkliga slag som finns i Kalifornien (men har mycket litet med buddhismen i Asien att skaffa).

Kort sagt: John Walker Lindh är en

sorglig produkt av den amerikanska politiska korrektheten, som uppenbarligen lett honom till att ta så mycket avstånd som det bara är möjligt från sin uppväxtmiljö. Frågan är nu vilket straff (så vida han inte blir frikänd) den 20-årige Lindh kommer att ådömas av den amerikanska rättvisan. I egenskap av en som samarbetat med sitt fosterlands fiender i ett krigsläge kan det eventuella straffet naturligtvis bli det hårdast tänkbara.

Den rutinerade kalla krigskämpen Jack Wheeler (som skrivit artiklar i *Contra*, nr 6 1984, 1 1985, 2 1985, 3 1986 och 4 1986) gör ingen hemlighet av sin uppfattning i aprilupplagan av militärtidskriften *Soldier of Fortune*: "Vi befinner oss i krig. Han [John Walker Lindh] är en förrädare som har tillfångatagits under medveten kamp för fienden. Åt helvete med rättegångar och åtal. Ställ honom mot en vägg och skjut honom. Slut på historien. Vad mer finns att säga?"

En något mer nyanserad uppfattning har uttryckts av New Yorks förre borgmästare Rudolph Giuliani. På en fråga från en journalist om han ansåg att Lindh är en "plågad själ" [*poor soul*], vilket president George W. Bush uttryckt som sin åsikt, eller om han skulle föredra att hänga honom [*string him up*], svarade Giuliani: "Jag skulle kunna tycka synd om någon och ändå hänga honom" [*I could feel sorry for someone and still string 'em up*].

Så talar en sann "barmhärtig konservativ" (som Bush menar att han är).

Al-Fuqra

I USA finns en grupp militanta muslimer som kallar sig al-Fuqra med högkvarter i Hancock, New York. Veterligt var gruppen inte inblandad i terrordåden den 11 september, men det råder ingen tvekan om att al-Fuqra är av samma islamistiska skrot och korn som det mer omtalade al-Qaida under Usama bin Ladins ledarskap. I slutet på förra året greps al-Fuqra-aktivisten Vicente Rafael Pierre, bosatt i Brooklyn, vilket var långt ifrån märkligt: den grupp han representerar har genom åren varit inblandad i tolv mord och 17 bombdåd.

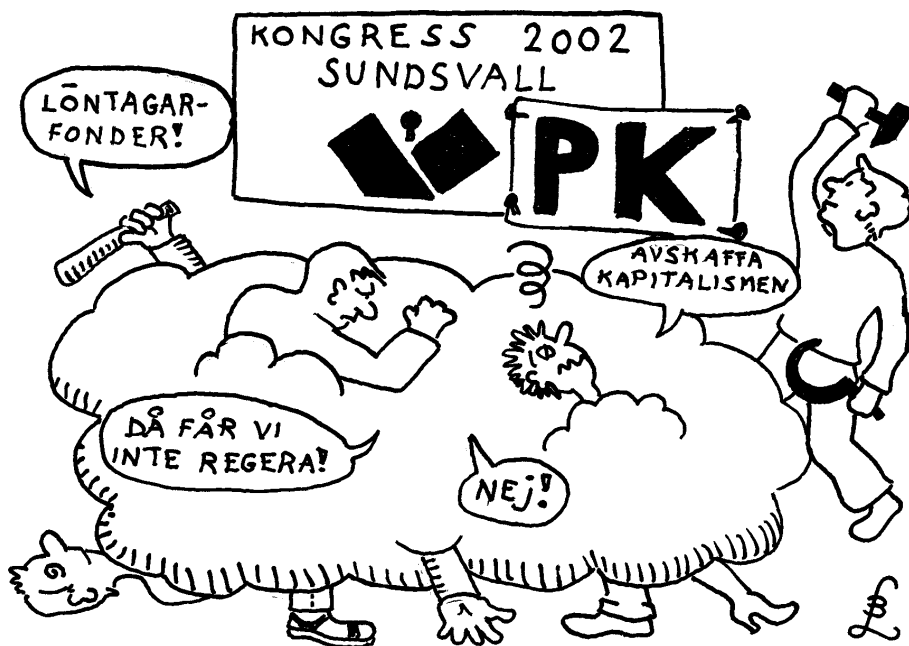
Al-Fuqra (som på arabiska betyder "de utfattiga") grundades 1980 av bland andra Sheikh Mubarak Ali Gilani från Pakistan. Organisationen har i dag mellan 1 000 och 3 000 medlemmar över hela USA och samarbetar inte med den mest kända svarta, muslimska rörelsen i USA, Nation of Islam, som leds av Louis Farrakhan. Rörelsen har alltså nära band till Gilani som är bosatt i Lahore. Medlemmar i rörelsen uppges ofta resa utomlands – bland annat till Pakistan och Afghanistan – för att delta i militära övningar under överinseende av Gilani, vilken bland annat rekryterade amerikaner som skulle slåss mot ryssarna i Afghanistan på 1980-talet.

En studie som skrivits av Yehudit Barsky och publicerats av Anti-Defamation League visar att al-Fuqra ända sitt grundande deltagit i en rad våldsrelaterade aktiviteter och bland annat angripit Hare Krishna-rörelsen i San Diego, hinduer i Toronto, sikher i Seattle och buddhister i Illinois. Gilani själv uppges vara besatt av konflikten i Kashmir och betraktar Indien som sin (och islams) svurna fiende. 1983 förövdade al-Fuqra ett brandbombsattentat mot ett hotell i Portland, Oregon som ägdes av framlidne indiske gurun Bhagwan Shree Rajneesh.

Al-Fuqra riktar också sitt våldsamma hat mot oliktankande muslimer och mördade kort efter attacken i Portland en rivaliserande muslimsk ledare i Michigan. De två mördarna omkom sedan när de höll på att bränna ner ett islamiskt center i Detroit.

Nämnde Pierre har under en följd av år jagats av federala polisen för sin brottsliga verksamhet och dömdes 1993 i Colorado till fyra års fängelse.

Al-Fuqras verksamhet är naturligtvis småskalig jämfört med al-Qaidas, men det

finns tecken som tyder på att de båda grupperna haft med varandra att göra. Exakt på vad sätt utreds just nu av det amerikanska rättsväsendet. Även Pierres hustru, Traci Upshur, greps av polisen.

(*National Review*)

Religionsförtryck i Nordkorea...

Det är svårt, för att inte säga omöjligt, att urskilja någon lösning för det plågade folket i Nordkorea. Politiskt förtryck från de kommunistiska myndigheterna samt svält fortsätter att göra sig gällande. Också på religionsfrihetens område är situationen kritisk. Officiellt råder religionsfrihet i Nordkorea – det finns tre av myndigheterna godkända kyrkor, två protestantiska och en katolsk. Och för att visa hur bra det är beställt med religionen brukar turister tas med och visas runt i dessa kyrkor. Besökare har dock pekat på, att de präster som finns i kyrkorna mer är att betrakta som muesivaktmästare, under det att gudstjänsterna som förekommer i princip anordnas av staten.

I själva verket, säger den tyske prästen Norbert Vollertsen, som arbetat 18 månader i Nordkorea, används kyrkorna inte som gudshus; på väggarna finns bilder, inte av Jesus men väl av landets diktatur, Kim Jong-il. Regeringens officiella hållning är att människorna "inte behöver" religion. Den nordkoreanska varianten av kommunism betraktas som en heltäckande ideologi som gör andra tankekoncept obehövlige. I stället för Gud och Jesus tillber man Kim Jong-il och dennes hädangångne fader, Kim Il-sung.

Naturligtvis finns aktivt troende i Nordkorea, liksom i alla andra länder. Nordkoreas kristna uppges bestå av mindre grupper som har minimal kännedom om varandras existens. De enda som har någon form av överblick är vissa religiösa ledare. Ett okänt antal missionsorganisationer, i första hand med anknytning till Sydkorea, försöker hjälpa sina trosfränder genom att smugla in biblar, trycksaker och radioapparater. Religiösa placeras, liksom andra oliktankande, i Nordkoreas talrika arbetsläger. Vittnesmål har berättat om att troende som ertappats med att bedja har misshandlats brutalt och forslats iväg mot okända öden. (*Ropet fra Øst, Oslo*)

...och Vietnam

I Vietnam finns något större frihet att bedriva en självständig religionsutövning

än i Nordkorea. I den norska tidskriften *Ropet fra Øst* skildras hur frikyrkorna upplever stor efterfrågan på vuxendop. En kyrkvård förklarar för tidningens reporter, att en söndag skall inte färre än 60 personer genomgå den frikyrkliga dopceremonin där hela kroppen nedsänks i vatten. Men det är långt ifrån riskfritt att vara bekännande kristen, där den gamla kommunistiska ideologin alltjämnt präglar det vietnamesiska samhället.

Tysons idioti

Mike Tyson, den före detta världsmästaren i tungviktsboxning som för något år sedan bet en bit av motståndaren Evander Hollyfields öra, är inte bara social och mental galning. Han är också politisk idiot, vilket blev fullt klart då han först kastade saker på reportrar i en hotellobby i Havanna på Kuba och därefter visade upp en tatuering på magen av misslyckade revolutionsmakaren Ernesto "Che" Guevara. Che-tatuering matchar på ett illustrativt sätt tatueringen av Mao Tse-tung som Tyson har på en bicepsmuskel. Men "Iron Mike" har gott om tomt utrymme kvar på kroppen – gott om plats för avbildningar av Fidel Castro, Pol Pot, Kim Il-sung med flera kommunistiska idoler.

(*National Review*)

Danska spioner klarade sig från åtal och dom

Ungefär 50 danskar misstänktes 1999 ha spionerat för den kommunistiska regimen i Östtyskland. Sju brottsutredningar sattes igång och danska säkerhetspolisen gjorde efterforskningar om man kunde väcka åtal. I bara ett fall blev det åtal och en dansk tulltjänsteman dömdes till fyra månaders fängelse. Troligen blir han den ende som döms med anledning av vad man kunnat hitta i arkiven i Östtyskland. Inte för att det inte fanns fler spioner. Utan för att man inte driver sakerna tillräckligt djupt och att en del uppgifter kommer så sent att brotten redan preskriberats.

Berlingske Tidende berättar att den nye danske justitieministern ställt sig bakom Rigsadvokatens (Riksåklagarens) beslut att inte åtala de östtyska agenter som blivit kända under kodnamnen "Flame" och "Hamster". Därmed läggs locket på och allmänheten får inte veta vad som hänt – eller ens vilka spionerna är.

Nu är det bara spioneri som är så grovt att det kan ge livstids fängelse som kan bli

föremål för nya utredningar, och några sådana är enligt Berlingske inte på gång. Frånsett tulltjänstemannen klarar sig alltså alla danska spioner för Östtyskland utan efterräkningar.

I november 1999 ställde dåvarande danske justitieministern Frank Jensen i utsikt att man skulle gå till botten med de danska spionerna. Man hade ju nu tillgång till dokumenten från Öst. Men så blev alltså inte fallet.

Det som man nu vet har i huvudsak kommit fram genom journalistiskt arbete. Och de efterforskningar som den danska polisen har gjort har i flertalet fall satts igång efter det att sakerna omtalats i pressen – journalister har rotat i Stasi-arkiven.

I Danmark har myndigheterna trots allt under de senaste åren ägnat vissa ansträngningar åt saken. I Sverige har riksdagsmannen Sten Andersson ställt frågor till tidigare justitieministern Laila Freivalds och fått löften om att också svenska rättsvärdande myndigheter skulle använda sig av de östtyska arkiven. I ett fall gick det till ett gripande av en ingenjör på ABB i Ludvika, men det blev aldrig åtal eller dom.

Ändå finns det både i Danmark och Sverige numer ett rikligt material om hur den östtyska underrättelsetjänsten arbetade i våra länder. I Sverige har saken beskrivits i professor Gösta A. Erikssons bok "DDR, Stasi och Sverige" (Uppsala, 2000). Inblickarna är skrämmande, men reaktionerna svaga.

Bushmen förföljs i Botswana

Republiken Botswana i södra Afrika försöker med lagstiftning och våld bryta ner urbefolkningens urgamla levnadsmönster. Urbefolkningen i hela södra Afrika (bushmen och hottentotter) har trängts undan till marginella markområden av invandrande bantunegrer (från norr) och vita (från söder). I Botswana vill myndigheterna nu tvinga bushmännen att ansöka om "jaktlicens" på sina urgamla jaktområden. Licensen inskränker sig dessutom – om den beviljas – till några få antiloper per år, långtifrån tillräckligt för att försörja en familj. Medlemmar av Gana- och Gwistammarna har fängslats och åtalats för att de bedrivit sin urgamla näring. Straffet kan bli fem års fängelse! Botswanas president anser att bushmännen är "stenåldersvarelser" och sådana kan man behandla som man vill.

Kalla krigets hjältar:

av Tommy Hansson

Buckley beredde väg för Reagan

William F. Buckley, Jr. har med viss rätt beskrivits som en amerikansk renässansgestalt. Den av hans roller som intresserar oss här är publicistens och polemikerns, men Buckley är bland mycket annat även en djävratlantseglare och skicklig musiker och musikteoretiker (favoritinstrumentet är cembalo). Buckleys stora insats inom ramen för det kalla kriget är att han grundade tidskriften *National Review* i New York 1955, vilken gav upphov till den konservativa ideologins pånyttfödelse i USA; denna ledde i tidernas fullbordan fram till Ronald Reagans presidentkap och därmed den fria världens seger i det kalla kriget.

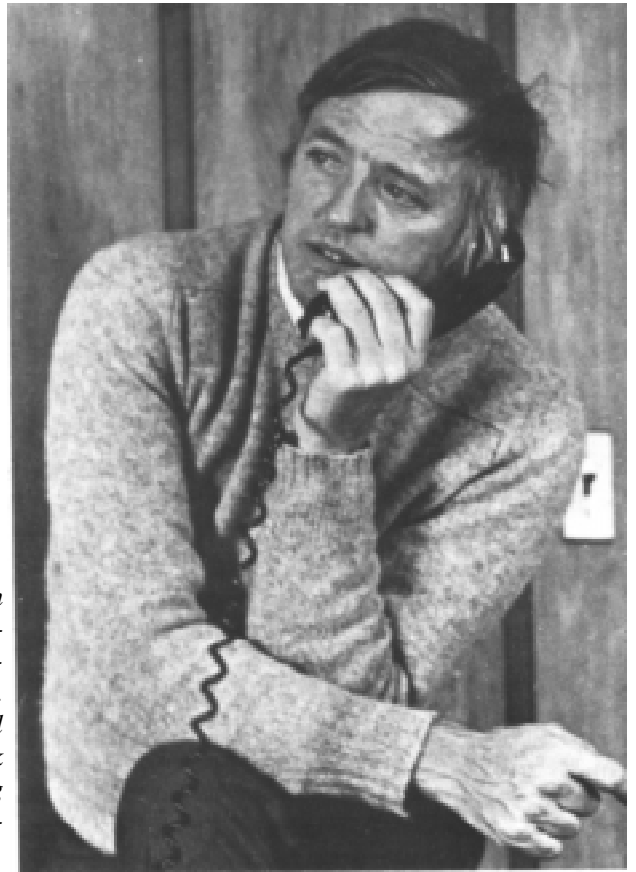
William F. Buckley, Jr. föddes 1926 och växte upp i en förmögen familj med nio barn i Sharon, Connecticut. Bland syskonen märks den något år äldre James Buckley, som skulle bli högt uppsatt domare och även under en mandatperiod på 1970-talet senator representerande New York. Flera syskon blev goda skribenter, liksom för övrigt Williams son Christopher. Familjen Buckley var katolsk, och den fasta tron på kristna värden har städse utgjort grundvalen för William "Bill" Buckleys politiskt-ideologiska arbete i den upplysta konservatismens tjänst. Bland Buckleys många böcker märks i detta sammanhang *Nearer, My God: An Autobiography of Faith* (1997), där författaren redogör för sin personliga tro från tidig barndom och framåt.

Det skall sägas att under Buckleys barnomsår var hans omfångsrika familj tidvis bosatt i Frankrike, Schweiz och England. Fadern hade dessutom 1921 blivit utkastad ur Mexiko av politiska skäl.

Yale och McCarthy

Den bok som etablerade Bill Buckley som en uppmärksam och oföränderligt stridbar konservativ tänkare och publicist

*En bild av Bill Buckley tagen någon gång i början av 1970-talet, ett för den politiska konservatismen dystert årtionde. Buckley kom med *National Review* att prägla amerikansk konservatism och bereda väg för Ronald Reagans presidentkap.*

– och som samtidigt kan sägas ha markerat inledningen till den "konservativa revolutionen" i USA – var *God and Man at Yale*, som utkom mitt under det pågående Korea-kriget 1951. Buckley var, när boken kom av trycket, blott 25 år gammal, nygift och verksam som lärare i nybörjarspaniska vid Yale-universitetet. Författarens mentor var, framför andra, professor Willmoore Kendall, en originell före detta vänsterradikal som senare skulle bli en av *National Reviews* mest profilerade medarbetare. Men den unge Buckley var också påverkad av den konservativa ideologen Albert Jay Nock, som kände familjen och ofta besökte den i Connecticut.

Boken blev omedelbart vida uppmärksammad och diskuterad. Dess författare lyckades med bedriften att försvara såväl den libertarianska statsfientligheten som de kristna värdena och gav samtidigt en rejäl känga åt den vänsterinriktade materialism som, enligt Buckley, härskade vid Yale. Just denna förmåga att ena till synes oförenliga synsätt skulle bli Buckleys

adelsmärke som ideologisk operatör. *God and Man at Yale* gav upphov till recensioner och omdömen över hela Förenta staterna, bland annat i ansedda och spridda publikationer såsom *Time*, *Life* och *Newsweek*.

Nästa uppmärksammade debattinlägg med Buckleys signum kom med boken *McCarthy and His Enemies* (1954), som han skrev tillsammans med svågern L. Brent Bozell. Senator Joseph McCarthy, republikan från Wisconsin och liksom Buckley katolik, var i början av 1950-talet en episk gestalt i amerikansk politik och känd över hela världen på grund av sin ursinniga jakt på kommunister och andra vänsterradikala säkerhetsrisker i Förenta staternas offentliga liv. I takt med att McCarthy tillgreps allt fler överdrifter och tarvliga demagogiska knep – bland annat anklagade han förre utrikesministern George Marshall för att vara kommunist – började dock seriösa antikommunister markera avstånd gentemot "mccarthyismen". I sin uppmärksammade bok sökte

Buckley/Bozell ge en balanserad bild av senaterns verksamhet.

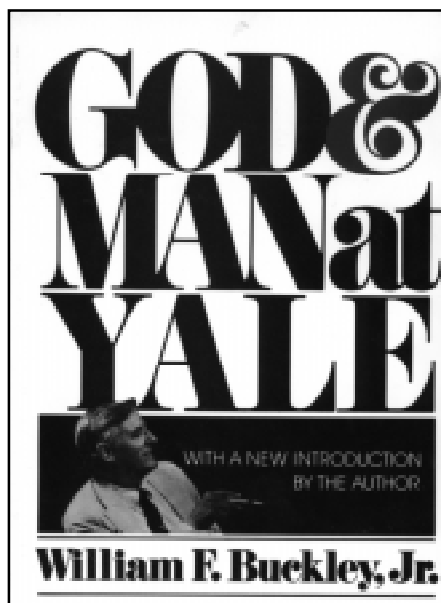
”Men trots McCarthys fel och misstag”, skriver George H. Nash i sin bok *The Conservative Intellectual Movement in America Since 1945* (1976), ”drog Buckley och Bozell slutsatsen att senatorn hade i grunden rätt. Det *hade* förekommit omfattande kommunistisk subversion i regeringen. Utrikesdepartementet *hade* varit otroligt försumligt i sitt lojalitets-säkerhetsprogram” (sidan 110).

National Review

När Bill Buckley beslöt sig för att tillsammans med några likasinnade starta en ny *journal of opinion* 1955 var han således en nationellt välkänd opinionsbildare. Han hade bemötts med spott och spe från vänsterhåll och även i viss mån från moderat högerhåll men erkändes praktiskt av alla vara en seriös och intelligent person. Med *National Review* (NR) avsåg Buckley naturligtvis att skapa ett effektivt debattorgan som kunde ta upp kampen med vänstern, men hans syfte var i lika hög grad att samla sansade konservativa av olika schatteringar – traditionalister, libertarianer (nyliberaler), antikommunister – kring tidskriftsprojektet. Däremot hade han bestämt sig för att hålla antisemiter, isolationister och extrema ateister utanför en linje som NR hållit sedan starten.

Och Buckley visade sig vara mycket framgångsrik när det gällde att skapa en fruktbart koalition av vad vi med svenskt språkbruk skulle kalla borgerliga krafter, och däri ligger dess framgång som ett respekterat, opinionsbildande organ i enkel men samtidigt sober utformning. När det gäller utformningen kan man lämpligen jämföra med en annan amerikansk högertidskrift med liknande inriktning, *The American Spectator* med R. Emmett Tyrell som drivande kraft. Under det att NR bibehållit sin enkelt sobra stil och prioriterat argument framför utseende under alla år, har *Spectator* utvecklats från att ha varit en opretentiös publikation med dagstidningspapper till att i dag vara en glassig produkt med överlastad layout som mer tycks betona förpackning än budskap.

Bland traditionalisterna fick Russell Kirk från begynnelsen en egen krönika i NR. Andra traditionellt konservativa som var med från start eller snart anslöt sig var Richard Weaver, Donald Davidson, Erik von Kuehnelt-Leddihn med flera. Bland viktiga nyliberala medarbetare kan näm-

Buckley slog igenom som konservativ ideolog med boken *God and Man at Yale* 1951.

nas John Chamberlain (som skrev en introduktion till *God and Man at Yale*), Frank Chodorov, Wilhelm Röpke, Max Eastman och Frank Meyer. Den sistnämnde är en av den kämpande amerikanska konservatismens viktigaste namn, en avhoppad trotskist som gav upphov till den ideologiska termen ”fusionism” för enhetssträvan mellan traditionalism och nyliberalism. Meyer fick sällskap av en räkka andra avhoppade kommunister och företrädare för den radikala vänstern i, förutom några av dem som redan nämnts, James Burnham, Willmoore Kendall, William Schlamm, Freda Utley och icke minst Whittaker Chambers.

Chambers, som efter kommunisttiden varit verksam som redaktör på tidskriften *Time*, hade varit medlem i det amerikanska kommunistpartiet och arbetat för en sovjetledd revolution i Förenta staterna, men hoppade av i besvikelse över Stalin-Hitler-pakten 1939. Tio år senare avslöjade han inom ramen för kongressens undersökningar av så kallad oamerikansk verksamhet – där den unge kongressmannen Richard Nixon spelade en central roll – att den uppburne diplomaten och tjänstemannen vid utrikesdepartementet Alger Hiss var kommunist och sovjetagent. Hiss fick det politiskt korrekta (även om termen inte existerade vid denna tid) etablissemanget på sin sida men dömdes ändå till fem års fängelse för mened; han kunde av preskriptionsskäl inte dömas för spioneri. Chambers blev efter denna insats en hatad person hos etablissemanget och föredrog

att dra sig tillbaka som lantbrukare i Maryland. Han var från starten 1955 fram till sin död 1961 en av *National Reviews* mest uppmärksammade medarbetare och är kanske mest bekant för sin nedgörande recension av Ayn Rands stora romanverk *Atlas Shrugged* (Och världen skälvde).

Chambers, som blivit övertygad kristen (kväkare), skrev bland annat om Rand under rubriceringen ”Storasyster ser dig” följande: ”Från nästan vilken sida som helst i *Atlas Shrugged* kan en röst höras, utifrån smärtsam nödvändighet, kommenterande: ’Till en gaskammare – gå!’ Samma oreflekterade självträffadighet resulterar också (i total avsaknad av någon befriande humor), i udda extravaganser... detta dollartecken, till exempel.”

Goldwaterkampanjen

National Review blev på kort tid en amerikansk riksläkare för den sansade höger rörelsen. Isolationister, antisemiter och Rand-anhängare – som kallade sig själva ”objektivisterna” – hölls, som nämnts, ute i kylan. Däremot uppläts gärna spaltutrymme åt den av senaten numera brännmärkte senator Joseph McCarthy. Ett stående inslag var den antikommunistiske teoretikern James Burnhams spalt ”Third World War”, det vill säga det kalla kriget. Tidskriften hade som en av sina viktigaste uppgifter att analysera den ”sataniska” kommunismen och förse den fria världens kämpar med ideologiskt gångbara argument. NR tog vidare från första början entusiastiskt ställning för den fria företagsamheten och kapitalismen. Man åtog sig även uppgiften att nagelfara den akademiska världens vänsterinriktade likriktning i institutioner och media. Tidskriftens inriktning gjorde att man fjärmade sig från vänsterliberala skribenter av typ Peter Viereck och Arthur Schlesinger.

NRs strikta ideologiska medvetenhet och avståndstagande från all sorts populism ledde till att William F. Buckley, Jr. kom på kollisionskurs med Eisenhower-administrationen, den första republikanska regeringsbildningen på 20 år. Inför presidentvalet mellan Eisenhower och hans demokratiska medtävlare Adlai Stevenson 1956 (som den förstnämnde vann synnerligen komfortabelt) talade Buckley och hans *National Review* om ett val mellan två onda ting. Eisenhower ansågs ej av tidskriften vara tillräckligt väl medveten om kommunismens ondskefullhet och inbyggda strävan efter världsherravälde.

Linjen att kritisera republikanska – och naturligtvis i än högre grad demokratiska – administrationer som icke ansetts fylla måttet har följts genom åren.

Således har man, där så ansetts befogat, riktat ibland skarp kritik mot Richard Nixon, George Bush och George W. Bush (*NR* föredrar dock den yngre Bush framför den äldre). Den stora ljusgestalten i *NR*s perspektiv har varit Ronald Reagan.

En viktig händelse i *National Reviews* och den amerikanska konservatismens historia var presidentvalskampanjen till förmån för den republikanske kandidaten Barry Goldwater 1964. Senatorn från Arizona, framställd som hemsk extremist i den demokratiska djävulsmålningen, förlorade eftertryckligt valet mot den sittande presidenten Lyndon Johnson. De krafter som samsats för att ge Goldwater sitt stöd gav emellertid ett konservativt avstamp för framtiden. Nixon kom visserligen att göra de flesta medvetna konservativa besvikna, men sex år efter Nixons för tidiga avgång vann Ronald Reagan presidentvalet.

Borgmästarkandidat

Oavsett Goldwaters brakförlust fortsatte Bill Buckley sin principfasta och alltmer framgångsrika verksamhet som publicist och debattör med självpåtagen uppgift att utforma den konservativa ideologi som han menade var ägnad att rädda Amerika, och i ett vidare perspektiv hela den fria världen, undan kommunismens och vänsterradikalismens förbannelse. 1965 kastade han sig yttermera in i den handfasta politiska verkligheten och ställde upp som kandidat i borgmästarvalet i New York. Buckley blev mycket uppmärksammad i media – han vann inte, men han fick ändå 13 procent av rösterna i den amerikanska vänsterideologins högborg.

Under tiden fortsatte den 40-årige (*Savimbi, fortsättning från sidan 10*)

drog den amerikanska Ford-administrationen till följd av en hemmaopinion som var starkt influerad av Vietnam-katastrofen snart tillbaka sitt stöd till UNITA och FNLA. Inte heller ansåg sig Savimbi kunna acceptera flygunderströd från Sydafrika, vilket möjligen hade kunnat vända krigslyckan. Sydafrikanerna drog sig slutligen tillbaka i januari 1976. Savimbi och en skara trogna i UNITA påbörjade i det läget en episk marsch in i bushen för att efter några år komma igen som en kraft att räkna med.

Buckleys inflytande att växa. 1966 startade serien *Firing Line* i rikstäckande amerikansk television under Buckleys ledning, en politisk debattserie som kom att bli den långvarigaste TV-serien någonsin i USA. Serien gick i den icke-kommersiella statliga kanalen PBS som ett slags alibi för alla vänsterprogram som sändes där. 1966 var för övrigt också året som den forne filmskådespelaren och TV-personligheten Ronald Reagan valdes till guvernör i Kalifornien och marknadsprofeten Milton Friedman blev krönikör i tidskriften *Newsweek*. Friedman skulle 1976 utses till mottagare av den svenska riksbankens pris till Alfred Nobels minne (ibland slarvigt kallat "Nobelpriset i ekonomi") och ett hatobjekt för tokvästern, därför att han under fem dagar vistats i Chile och givit den chilenska militärjuntan välbehörliga ekonomiska råd.

Som antytts ovan bar Bill Buckleys och hans ideologiska fränders alla ansträngningar frukt i början av november 1980, då den 69-årige Ronald Wilson Reagan blev USA:s 40:e president efter en överlägsen valseger över den sittande demokratiska presidenten Jimmy Carter. Reagan hade med största sannolikhet aldrig ens blivit nominerad till republikanernas man om inte den konservativa koalition som William F. Buckley, Jr., mer än någon annan, varit med om att skapa lyckats kopplat greppet om den republikanska partiapparaten. Normalt brukade partiet nominera moderata republikaner såsom Richard Nixon, Gerald Ford och Nelson Rockefeller till president/vicepresident. Med Nixons klart högerinriktade vicepresident Spiro Agnew skedde ett trenderbrott 1968, men sedan återgick det till det gamla med paketet Ford/Rockefeller 1974. Men så kom Reagan 1980, låt vara att han för att balansera det republikanska paketet kände sig

Ändå en segrare

Mot alla odds hade alltså Savimbi och hans UNITA överlevt, och inte bara det – från 1983 och framåt hotade man på allvar MPLAs positioner. Savimbi hade visat sig vara en inspirerande ledare och en skicklig gerillastrateg. Under olika skeden i kampanjen mot MPLA och kubanerna framställde UNITA-propagandan honom som en arvtagare till sådana revolutionära gestalter som Mao Tse-tung eller Ben Bella. När den konservativa och antikommunistiska Reagan-administrationen kom till makten i USA tvingades man anpassa sig

tvingad att utse etablissemangets man George Bush (den äldre) till sin vicepresident.

Ronald Reagan klarade av precis det som Buckley och *National Review* så hett önskade – han åvågabragte genom sin hårdföra men utåt vänliga utrikespolitik "Ondskans imperium", Sovjetunionen, upplösning.

Vitalt författarskap

William F. Buckley, Jr. är vid 75 års ålder alltjämt en intellektuell kraft att räkna med. Han har visserligen lämnat det löpande arbetet med *National Review* åt andra och yngre krafter, men han fortsätter att medarbeta och lämna tungt vägande bidrag till sin kära tidskrift. I ett av de sista numren 2001 går han exempelvis till fränt angrepp mot porrindustrin och bryter en lans för traditionell moral. Och författarskapet är lika viktigt och vitalt som tidigare med båda fakta och fiction representerade. 1999 kom således faktaromanen *The Redhunter*, som ger en långt ifrån okritisk men dock nyanserad och smått nostalgisk bild av den bourbonpimplande kommunistjägaren Joe McCarthy, salig i åminnelse. I romanen *Spytime* (2000) ger Buckley en inträngande bild av CIAs legendariske kontraspionagemästare James Jesus Angleton.

Om slutligen någon svensk Buckley-anhängare noterat likheten, särskilt i profil, mellan William F. Buckley, Jr. och konung Oscar II så är detta långt ifrån någon tillfällighet. Den bottenar i ett av monarkens många snedsprång med en kvinnlig anförvant i rakt uppstigande led till Buckley på 1800-talet. Detta släktskap torde för övrigt kunna förklara Buckleys författartalanger och seglarkunskaper, ty Oscar II var som bekant såväl en framstående författare som skicklig seglare.

Och konservativ var han förvisso. ✎

till den nya verkligheten på lämpligt sätt. Det har spekulerats i vilken ideologi som egentligen vägledde Jonas Savimbi – var han kommunist eller antikommunist? Eller såg han bara till sitt eget bästa? Svaret är: ingetdera. Savimbi var framförallt en angolansk nationalist som utnyttjade strömningar och/eller makter i tiden i syfte att störta en regim som han ansåg hade tillskansat sig makten på ett orättfärdigt sätt. Naturligtvis kan man heller inte utsluta viss maktthunger för egen del. Det måste också sägas att diamanter och olja (*fortsättning på nästa sida*)

(Savimbi, fortsättning från föreg sida)

spelat och fortsätter att spela en icke övansentlig roll i kampen om makten i Angola.

Jonas Savimbi må vid sin död te sig som en förlorare, men hans främsta betydelse i ett historiskt perspektiv är att han under en lång följd av år under ett avgörande skede i kalla kriget med sitt UNITA som redskap förmådde binda upp många tusen kubanska soldater och materiella resurser från sovjetväldet på den angolanska krigsskådeplatsen. Därmed blir han på sätt och vis ändå en segrare.

Nya avtal och överenskommelser har följt genom åren. Med valen 1992 vaknade hoppet om en varaktig fred och demokratisk maktindelning i Angola. Förgäves. MPLA-regimen visade i ett tidigt skede att man tänkte tillgripa fusk och våld för att behålla regeringsmakten och mördade för säkerhets skull en stor del av UNITAs ledarskikt..

Efter valet, som underkändes av åtskilliga västliga valobservatörer, följde nya fredsavtal och nytt hopp – men striderna återupptogs alltid.

Skurkarna i Luanda

Om Savimbis helt stilenliga död på slagfältet kan man säga: "Han dog med stövlarna på". På de bilder som publicerats av den döde gerillaledaren syns dock tydligt att någon dragit av Savimbis hans stövlar (läs: marschkängor), begärliga persedlar i detta fattiga land på den afrikanska sydvästkusten. Inte heller syns på bilderna skymten av Savimbis karakteristiska, pärlemorbesatta revolver, vilken högst troligt någon politruk inom MPLA tillägnat sig.

Efter Savimbis död är det ett par saker som med säkerhet kan sägas. President José Eduardo dos Santos och hans anhang kommer att fortsätta vältra sig i lyx och överflöd under det att merparten av folket svälter och far illa. Visst kan man anklaga Savimbi för att han fortsatt lita till vapnen i ett läge där det hade varit bättre att verka för en fredlig utveckling och för att han varit okänslig inför folkets lidanden. Inom sina egna led underblåste han en storvulen personkult och rensade ut konkurrenter om makten. Samtidigt skall man ha klart för sig att det ingalunda är Savimbi och UNITA som är de stora skurkarna i det angolanska dramat.

Dessa återfinns vid maktens grytor i Luanda under fortsatt åtnjutande av FNs och merparten av världssamfundets stöd. Men folkets dröm om frihet lever vidare.

Tommy Hansson

☆☆☆ Om författaren och den politiske filosofen Melker Johnsson handlar den andra artikeln i vår serie om intressanta svenska skribenter som inleddes med en artikel om Tage Lindbom i 6/2001. Såväl Lindbom som Johnsson var renegater från socialismen, men medan Lindbom efter omvändelsen tillägnade sig ett konservativt synsätt blev Johnsson liberal. Han kom att se kommunismen som 1900-talets största fiasko. Tommy Hansson, som höll kontakt med Melker Johnsson, analyserar här Johnssons viktiga gärning.

Den stridbare liberalen Melker Johnsson

Albert Melker Heribert Johnsson (1903–90) växte upp i Göteborg när seklet var ungt. Han kom från ett folkskolläraryhem och behövde inte lida nöd men kom genom hungerkravallerna i Göteborg i samband med Första världskriget att fundera över fattigt folks villkor. Han skriver i uppsatsen "Från kommunism till demokrati: Vägen var lång" (en efterskrift till skådespelet *Yrkesrevolutionären* [1977]):

"...jag såg med en blandning av av förskräckelse och gillande på hur husmödrar från Gårda plundrade brödbutiker. Som gymnasist tågade jag några år senare med kommunisterna i förstamajtåget och utbringade från en lyktstolpe ett fyrfaldigt leve för världsrevolutionen."

Vare därmed sagt att Melker Johnsson, precis som Tage Lindbom, i sin ungdom drogs mot marxism och socialism. Som student var han med och grundade den socialistiska men partipolitiskt obundna föreningen Clarté i Lund, vars initiativtagare var Arnold Ljungdahl. Johnsson anslöt sig även till Kommunistiska ungdomsförbundet men hade fått nog efter två år av, som han skriver, "bigotteri, cellbildning och konspirationer" och begärde sitt utträde ur förbundet. Vänstersympatierna skulle han dock behålla för åtskilliga år framåt, och i Clarté valde han att kvarstå.

Sovjetresa med Karin Boye

Melker Johnsson blev filosofie magister i Lund 1926. När han därefter lämnade den sydliga lärodomsstaden för att bosätta sig i sin barndoms Göteborg åtog han sig ordförandeskapet i Clartés Göteborgs-sektion, där han kom att ha mycket att göra med meningsfränden Ebbe Linde vilken, precis som Johnsson, i tidernas fullbordan skulle komma att överge socialismen till

förmån för ett frihetligt synsätt.

1928 deltog Melker Johnsson i en resa till Sovjetunionen som arrangerades av den norska motsvarigheten till Clarté, Mot Dag, som leddes av den karismatiske Erling Falk vilken enligt Johnsson "fruktades som djävulen". I den 18 man starka studentdelegationen medverkade från Sverige, förutom Johnsson, Leif Björck, Karin Boye, Per Dahl och Erik Mesterton. Resan var avsedd att väcka till entusiasm för "världens första socialistiska stat" men fick knappast denna effekt. Författarinnan Karin Boye blev genom resan inspirerad

av Tommy Hansson

att skriva sin skräckfyllda, politiska framtidsvision *Kallockain*. Och hos Melker Johnsson såddes frön av tvivel på kommunismens förträfflighet.

"Stalin hade just tagit makten. Skräcken och ångesten under den grå vardagen, som ännu förgylldes av tron på framtiden, kändes i luften", skriver Johnsson. Men något klart avståndstagande från sina vänsterillusioner var Johnsson ännu inte mäktig. Rykten om koncentrationsläger för politiskt oliktkänkande i Sovjet avfärdade han och hans medresenärer som "borgerligt förtal". Vid hemkomsten medverkade Johnsson med tio reseberättelser i göteborgstidningen *Ny Tid* (s) och blev beskyllt för att vara kommunistisk propagandist.

Han framhåller dock: "De följande åren övertygade mig om att kommunisterna, de vackra framtidsloften till trots, gör slut på friheten och demokratin var de får makten." Parallellt med de politiskt-ideologiska funderingarna fortsatte den akademiska karriären stadigt uppåt för Melker

Johnsson, som specialiserat sig på litteraturhistoria. 1934 blev han filosofie doktor i Göteborg och var 1936–38 docent i litteraturhistoria vid Göteborgshögskola. Från 1937 var han adjunkt i modersmålet och historia vid Högre allmänna läroverket på Östermalm i Stockholm för att 1947 utnämns till lektor. 1927–32 var han dessutom litteraturanmälarare i *Ny Tid* och medverkade därjämte i en rad andra publikationer, däribland *Dagens Nyheter* och *Göteborgs Handels- & Sjöfartstidning*.

1941–47 fungerade vidare Melker Johnsson som litterär rådgivare vid Kooperativa förbundets bokförlag och blev 1944 ledamot i Nämnden för svensk språkvård. Den socialistiska åskådning med sociologiska inslag han tillägnat sig påverkade, trots betänkligheterna avseende sovjetkommunismen, hans skriftliga produktion under 1930- och 1940-talen. Doktorsavhandlingen 1934 hade titeln *En åttitalist. Gustaf af Geijerstam 1858–85*, och 1939 utkom ännu ett litteraturvetenskapligt verk, *D.H. Lawrence. Ett modernt tankeäventyr*.

Melker Johnsson, som var lika uttalad antinazist som han senare skulle bli antikommunist, insåg tidigt sambandet mellan den tyske filosofen Friedrich Nietzsches tankar och nationalsocialismen och kom 1943 ut med boken *Nietzsche och Tredje riket*. 1946 publicerade han essäsamlingen *Ledmotiv 1939–46* som tog upp litterära, pedagogiska och politiska spörsmål.

Kritisk USA-syn

En milstolpe i Melker Johnssons utveckling blev uppdraget från 1946 års skolkommission och ytterst ecklesiastikdepartementet att studera skolväsendet i Förenta staterna. Johnsson motsvarade inte, skriver han själv, de förväntningar som hans uppdragsgivare hade hyst. Det ledde till att ecklesiastikminister Josef Weijne via TT förnekade, att Johnsson var utsänd av den svenska regeringen: "...hade man eller lärde man sig inte den rätta – av kunskap och insikt oberoende – uppfattningen, existerade man inte."

Här hittar vi för övrigt ännu en parallell mellan de avhoppade socialisterna Tage Lindbom och Melker Johnsson – den kritiska hållningen till USA. Johnsson stöttes för sin del av vad han uppfattade som ytlighet och fördomsfullhet och störcdes bland annat av ett anslag från Columbiauniversitetets skytteförening med lydelsen: *Did you ever hunt, japs or rabbits? Join our rifle-club*. Ungefär samtidigt blev Lind-

Liksom många andra intellektuella gjorde Melker Johnsson vandringen från radikal vänster till frihetlig höger.

bom vid ett besök i USA förhörd av misstänksamma amerikanska myndigheter som potentiell säkerhetsrisk.

Herbert Tingsten, *Dagens Nyheter*s stridbart proamerikanske och antikommunistiske chefredaktör, var inte alls tilltalad av Johnssons USA-kritik och refuserade de artiklar Johnsson enligt tidigare överenskommelse tillsände tidningen (de blev i stället publicerade i den socialdemokratiska idétidskriften *Tiden*).

I mitten på 1960-talet, några år efter Tingstens sorti från *DN*, drabbade så den samhällsomvälvande nyvänsterrörelsen, som återupplivade Karl Marx, Friedrich Engels och V.I. Lenins nattståndna tankar, Sverige och västerlandet. Ett av de mest eklatanta uttrycken för nyvänsterns härjningar var det besinningslösa hatet mot USA, främst manifesterande sig i protesterna mot Vietnamkriget. Melker Johnsson var visserligen redan kritisk gentemot USA, men något hat hyste han inte. Han kände sig nu tvingad att slutgiltigt ta ställning mot kommunism och vänsterradikalism, även om han fortsatte att betrakta sig som liberal/progressiv. En extremt USA-kritisk artikel av Lars Forssell i *Dagens Nyheter* 1965 fick Johnsson, som han själv skriver, "att rycka till".

Forssell och andra vänsterskribenter i tiden öste sitt hat och sin galla över USA som jämfördes med Nazityskland och dess presidenter med Hitler. Johnsson: "Var och en som inte erkände, att Amerika hotade det vietnamesiska folkets, alla folks

frihet, framställdes snart nog som reaktionär fascist och krigshetsare."

Kartlade revolutioner

När ett antal intellektuella med bland andra Åke Thulstrup, Svante Hjerstrand och Anne-Marie Bratt i spetsen bestämde sig för att motverka vänstervridning och revolutionsromantik genom att återuppliva krigsårens antinazistiska föredrags- och diskussionsklubb Tisdagsklubben i form av Nya Tisdagsklubben – Thulstrup hade också varit med i den gamla – fanns Melker Johnsson självklart med. I takt med vänsterdogmatikens spridning hade denne fått allt svårare att publicera sig men hade alltså – förutom pålitliga *Argument för Frihet och Rätt* i Hjerstrands regi – tillgång till *Handelstidningens* och *Katrineholms-Kurirens* spaltutrymmen; Johnsson var bosatt i prästgården i sömländska Björkvik utanför Katrineholm, och vad var då naturligare än att vända sig till lokalbladet? *Katrineholms-Kuriren* under ledning av Holger Wigertz var för övrigt en av få tidningar i Sverige som inte lät sig ryckas med av vänsteropinionen i Vietnam-frågan.

Åren 1977 och 1978 sammanställde Melker Johnsson i rask följd först fyra-akterspjäsen *Yrkesrevolutionären* och därpå artikelsamlingen *Bättre röd än död?* (båda tryckta på Kurir-Tryck i Katrineholm). Artikel författaren hade då nyligen lärt känna Melker Johnsson och recenserade *Bättre röd än död?*, som han ansåg förtjäna en så stor läsekrets som möjligt. Jag kallade i *Smålandsposten* den 8/9 1978 Johnsson för "en av våra mest skärpta, icke-socialistiska debattörer" och jämförde honom med de då aktuella franska filosoferna samt andra avhoppade socialister som George Orwell, Arthur Koestler och James Burnham samt det svenska exempel Tage Lindbom.

I *Bättre röd än död?* ägnar Johnsson särskild energi åt att kartlägga mänsklighetens revolutioner: Amerika 1776, Frankrike 1789, Ryssland 1917. Av dessa tre omvälvningar, framhåller Johnsson, var endast den i Amerika framsprungen ur en genuin frihetslängtan. 1789 års män beredde däremot med sitt materialistiska synsätt och sitt urskillningslösa bruk av våld marken för inte bara det jakobinska skräckväldet i Frankrike utan dessutom för Lenins och Trotskijs bolsjevikupp i Petrograd 1917 och det därpå följande kommunistiska barbariet. Johnsson skriver (sidan

51):

”Den jacobinska traditionen lever vidare i alla senare stora sociala och politiska omvälvningar från både höger och vänster. Fascismen och nationalsocialismen har lika väl som kommunismen djupa rötter i den franska revolutionen. Släktdragen, centralisering, enpartivälde, ledardyrkan, förtryck, likgiltigheten för den enskilde etc., framträder så snart man skrapar under ytan, Hitler beundrade bolsjevikerna och gav order om att släppa in tidigare kommunister i sitt parti. Stalin å sin sida respekterade Hitler, tog initiativet till förbundet med honom... och utbringade i Kreml en skål för Tysklands ’älskade’ Führer. Mussolini var revolutionär innan han blev fascist.”

Kritik mot Palme

I *Bättre röd än död?*, som jag bedömer som Melker Johnssons kanske viktigaste bok, finns ett mycket intressant avsnitt betitlat ”Vietnamdebatten i backspeglarna”, som får en extra tyngd genom författarens tidigare skarpa USA-kritik och initialt välvilliga inställning gentemot det så kallade FNL i Sydvietnam. Avsnittet andas upprördhet över den västliga och svenska Vietnam-opinionens enorma ensidighet och dess exekutörer, bland dem Olof Palme:

”Olof Palme... förklarade 1970 i Englands BBC, att det vore fel att hänföra FNL till något visst politiskt parti. Han visste alltså inte, att även det svenska FNL (De förenade FNL-rörelserna) fungerade som en kommunistisk frontorganisation. En sådan okunnighet är häpnadsväckande hos en man som länge haft tillfälle att från läktarplats studera och begrunda kommunismens allra vanligaste tillvägagångssätt för att enligt Lenins anvisningar förvilla och undergräva demokratin.”

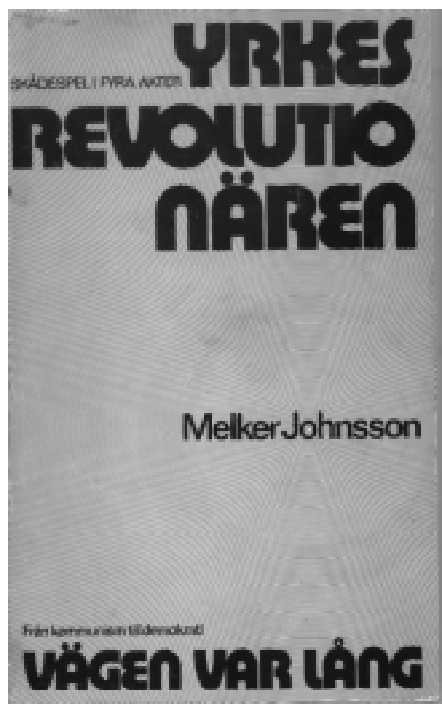
Sådana skrivelser – Melker Johnsson var en knivskarp stilist och polemiker – gav naturligtvis inga hurrarop från den regerande politiska korrektheten, låt vara att den termen ännu inte uppfunnits då Melker Johnsson var i farten. Men Melker lät sig inte tystas. 1979 gav han ut *Dessa förföljda för våra värden* hos Akademi-litteratur, en bok som belyser ett antal sovjetiska politiska fångars/dissidenters/landsflyktigas villkor – bland dessa Andrej Sacharov, Vladimir Bukovskij och Georgij Vins, samtliga omskrivna i *Contra* artikelserie ”Kalla krigets hjältar”. 1983 gav Johnsson ut *Marxim Gorkij: Obekväma tankar om Oktoberrevolutionen*

(Liber) och 1985 *Alexander Solzjenitsyn mellan öst och väst* (Timbro).

I den sistnämnda boken tar Johnsson bland annat upp problemet med västerlandets sjunkande moral och ovilja att försvara grundläggande västerländska idéer om demokrati och frihet.

”Århundradets största fiasko”

Avslutningsvis vill jag gärna ta upp några personliga erfarenheter av Melker Johnsson. Mitt första möte med honom ägde rum i den våning han och hans hustru disponerade på Gärdet i Stockholm. Därifrån gick vi ner till en kvarterskrog, där Melker bjöd på mat och något glas vin som tack för mina skrivelser om hans böcker. Det intryck jag fick av författaren var ett av djup men lätt burens bildning, skarpsinne, intellektuell omutlighet och personlig an-

språkslöshet.

Därefter höll vi en inte högfrekvent men ändå relativt regelbunden kontakt, inte minst mot bakgrund av att vi båda medarbetade i *Katrineholms-Kuriren* vid denna tid. Om mitt medarbetarskap i detta blad handlar en incident som ger en antydning om Melkers karaktär. Jag hade den 29 april 1978 på framträdande plats i tidningen fått in en artikel med rubriken ”Chile i myt och verklighet” vilken var ett försök att nyansera den enkelspåriga Chile-”debatten” i svenska media. Artikeln brännmärktes av riksdagsman Stig Gustavsson (s) i dennes

Första maj-tal i den goda staden Katrineholm, och samtidigt kritiserades tidningen för att ha publicerat den. Detta föranledde chefredaktör Holger Wigertz att falla till föga och i en ledarkommentar bland annat ”dementera”, att tidningen delade artikel-författarens synpunkter på utvecklingen i Chile vilka alltså felaktigt antyddes vara av det extrema slaget. Detta var att i förfärande grad misstolka min artikel.

Den klarsynte Melker Johnsson, som i ett samtal med mig sade sig vara mycket upprörd över Wigertz tilltag, begrep givetvis detta; han informerade också om att han tagit Wigertz i vederbörlig upptuktelse. (Artikeln ”Chile i myt och verklighet” finns med i Tommy Hansson: *Åter till det kalla kriget. Politiskt inkorrekt artiklar 1974–93. Contra* 1993)

Civillikage, det var något som icke fattades Melker Johnsson. Inte heller då han i en intervju jag gjorde med honom i tidskriften *Nytt Hopp* (februari-mars 1980) framhöll att inför de olympiska spelen i Moskva 1980 hade den sovjetiska kampen mot olikänkande hårdnat, inte minskat som vissa naiva bedömare trodde: ”Helt klart är, att de västerlänningar som kommer till Moskva inte får se det verkliga sovjetsamhället.” Om den ideologi som härskade i OS-landet sade Johnsson i intervjun: ”Numera betraktar jag dock kommunismen som detta århundrades största fiasko, en dekadent företeelse som kedjar proletäerna och som motiverar de styrande att begå vilka brott som helst.”

Sokratisk samtalsklubb

När Melker Johnsson lämnade det jordiska i 1990-talets början bildade några vänner och lärjungar ”Melker Johnssons sokratiske samtalsklubb”, som träffas å lämplig lokal i Stockholm några gånger varje termin och lyssnar på ett föredrag av någon i kretsen och därefter utbyter tankar och synpunkter. Bland medlemmarna i klubben fanns för övrigt Tage Lindbom (vars verk presenterades i *Contra* nummer 6 2001). När författaren till denna artikel själv blev invald i klubben för några år sedan kände han sig för sin del oerhört hedrad.

Fotnot: *Contra* tillhandahåller i sitt boksortiment Melker Johnssons *Alexander Solzjenitsyn mellan öst och väst*.

Solen eller människan bakom jordens höjda medeltemperatur?

I det "Kyoto-protokollet" åtar sig flertalet av världens länder att minska koldioxidutsläppen för att få bukt med den så kallade växthuseffekten. Detta inför hotet om att en med ett par grader stigande medeltemperatur i världen ska dränka hela länder när polarisarna smälter. Världen ska alltså samfällt satsa hundratals miljarder på att reducera utsläppen av en gas som ingår naturligt i den luft vi andas in.

Skälet till satsningen är att koldioxiden hotar att öka medeltemperaturen på jorden. Att så är fallet fastställdes av en FN-konferens i Kyoto 1997. Men alla forskare håller inte med. Och president George W. Bush har avbrutit processen för att ratificera (godkänna) Kyoto-protokollet för USAs vidkommande. Det land som står för de största koldioxidutsläppen kommer därför troligen inte att delta i den övriga världens heroiska insatser för att påverka klimatet.

Men är det några heroiska insatser? Är det kanske istället ett gigantiskt slöseri med resurser som skulle kunna användas för att ge människor mat, sjukvård och utbildning, istället för att minska jordens medeltemperatur? Den danske forskaren Henrik Svensmark är en av dem som anser att jordens medeltemperatur styrs av helt andra faktorer än variationer i koldioxidinnehållet i atmosfären.

Jordens medeltemperatur har ökat under de senaste hundra åren. Det är visserligen inte säkert, men troligt. För en del av ökningen beror på att mätstationerna funnits i städerna. Och när små städer blivit stora tenderar temperaturen att öka lokalt. På grund av de många husen och värmekällorna är vintertemperaturen till exempel så gott som alltid någon eller några grader högre i Observatorielunden i centrala Stockholm jämfört med Bromma flygplats en dryg halvmil därifrån. För bara hundrafemtio år sedan låg Observatorielunden ute på landsbygden, ja mer lantligt än vad Bromma ligger idag. Och det förändrade läget har säkerligen påverkat mätvärdena – och just Observatorielunden är en av de allra längsta mätserierna som finns i Sverige, och därmed alltid hett

eftertraktad för analys av forskarna.

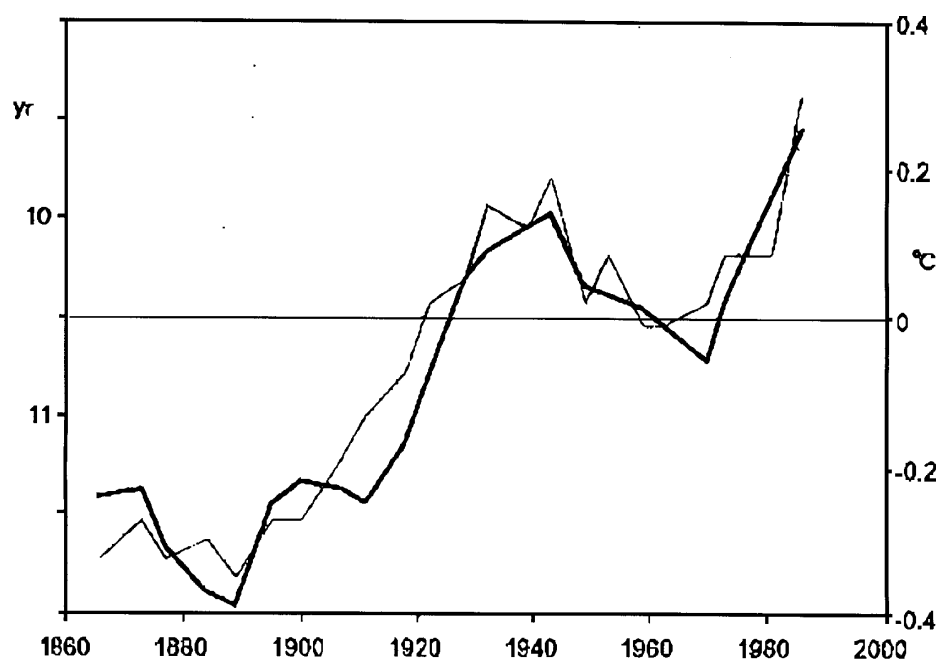
Men även med effekten av att mätplatsernas inte är slumpmässigt valda eliminerad förefaller det som om medeltemperaturen ökat under de senaste hundra åren. Efter många decenniers vetenskapligt funderande blev den etablerade sanningen att förklaringen till temperaturökningen var att växthusgaserna i atmosfären ökade. Främst var det fråga om koldioxidhalten som ökade.

Växthuseffekten en livsnödvändighet!

Koldioxid är en naturlig del av atmosfären och har varit så i hundratals miljoner år.

Halten är visserligen låg, cirka 0,04 procent, men den är av avgörande betydelse för livet på jorden. Koldioxidhalten växlar i samspel med havet, som tar upp koldioxid. Men den påverkas också av djur och växter. Djur och människor förbrukar syre och andas ut koldioxid. Växter förbrukar koldioxid i fotosyntesen och ackumulerar kolet i växten, medan syret släpps ut i atmosfären.

Genom åren och årtusendena har klimatet och temperaturerna växlat. På bronsåldern odlades vin i Sverige. På 1600-talet kunde Karl X Gustav marschera med svenska armén över de danska bälten och i slutet av samma sekel svalt skottarna på

De danska klimatforskarna Eigil Friis-Christensen och Knud Lassen har analyserat sambandet mellan jordens medeltemperatur vid jordytan och solfläckarna. Diagrammet som visar utvecklingen mellan 1865 och 1985 är onekligen talande.

grund av det bistra klimatet. På 1700-talet var det varmt och under 1800-talet kallt. Ökningen av medeltemperaturen de senaste hundra åren innebär att temperaturen är tillbaka vid 1730-talets nivå – ökningen av medeltemperaturen mellan 1690 och 1730 var för övrigt betydligt snabbare än den som vi upplevt de senaste decennierna.

Växthuseffekten är en nödvändig förutsättning för allt avancerat liv på jorden. Utan växthuseffekten skulle medeltemperaturen vara 33 grader lägre och temperatursvängningarna mellan natt och dag skulle vara våldsamma. Vad eventuell mänsklig påverkan på växthuseffekten kan medföra är – även enligt de mest alarmistiska profeterna – en temperaturökning på en bråkdel (1,5–6 grader) av den nyttiga och nödvändiga temperaturökning som växthuseffekten står för.

Istid eller värmeperiod?

Det var först på 1980-talet som frågan om uppvärmning av jorden genom mänsklig aktivitet blev en aktuell politisk fråga. För under hela perioden mellan 1950 och 1970-talet sjönk jordens medeltemperatur, oron gällde snarare att en ny istid kunde vara i antågande. Tidigare har man varit väl medveten om jordens klimatväxlingar – till exempel istiden eller regnskogarna på det som en gång var Svalbard. Men utgångspunkten har varit att klimatväxlingarna haft orsaker som inte påverkats av människan. När FNs internationella Klimatpanel (IPCC) 1990 gav ut en rapport kastade man också ut gammal beprövad vetenskap. Och skapade en lysande marknad för forskare och politiker att ägna sig åt ”mänsklighetens ödesfråga”. En och annan kritiker kanske tvivlade på att politiska ledare genom årtusendena gjort mycket för mänskligheten. Nu skulle det finnas en angelägen fråga att satsa resurser på och samtidigt för mänsklighetens bästa öka politikernas makt.

Med liv och lust anammade politiker och forskare de nya tankarna – för forskarna var det ju ett bra sätt att skaffa anslag från politikerna. Men trots allt har det hela tiden funnits kritiker som inte velat överge tidigare teorier. Redan för 200 år sedan ansåg astronomen Wilhelm Herschel (han som upptäckte planeten Uranus) att sädespriserna varierade med antalet solfläckor. Han menade att den extrema kylan under andra halvan av 1600-talet hade ett sam-

band med extremt få solfläckor. Solfläckor har vi dock ordentliga mätserier för först från 1749, så det är så långt tillbaka vi kan göra jämförande studier. Vi kan inte kontrollera om Herschel hade rätt. Studierna idag visar att vi har dubbelt så många solfläckor som i början av 1900-talet.

Empiriskt går det att konstatera att klimatet varierar med antalet solfläckor. Men varför är det så? En förklaring är att solfläcksaktiviteten innebär att en betydande del av den kosmiska strålning som kommer från Vintergatan avlänkas av solen. Därmed minskar alltså mängden kosmisk strålning som når jorden och därmed minskar även bildandet av radioaktivt kol-14 i atmosfären, som i sin tur påverkar temperaturen. Kol-14 är ju en välkänd teknik för att mäta gamla föremåls ålder och därför finns det stora dataserier som kan analyseras. Man kan då konstatera att mängden kol-14 var 40 procent lägre under den varma vikingatiden jämfört med det kalla 1690-talet.

Datamodellerna kan bygga på olika faktorer!

Under 1980- och 1990-talens snabba utveckling av avancerade datamodeller för beskrivning av klimatutvecklingen har man skapat en siffermässig bas för förklaringen av temperatur- och klimatförändringar. Men modellernas vetenskapliga stabilitet lämnar en hel del övrigt att önska.

Vid utvecklingen av klimatmodeller använder man kända förhållanden och försöker utveckla matematiska samband. Med något så komplext som klimatet är naturligtvis tusentals olika faktorer möjliga att ta hänsyn till. Vad man tar hänsyn till påverkar kraftigt utfallet. Beprövad vetenskap blir det först när modeller som utvecklats på basen av uppmätta fakta visar sig också kunna användas för att förutspå den framtida utvecklingen. Dit har man ännu inte kommit.

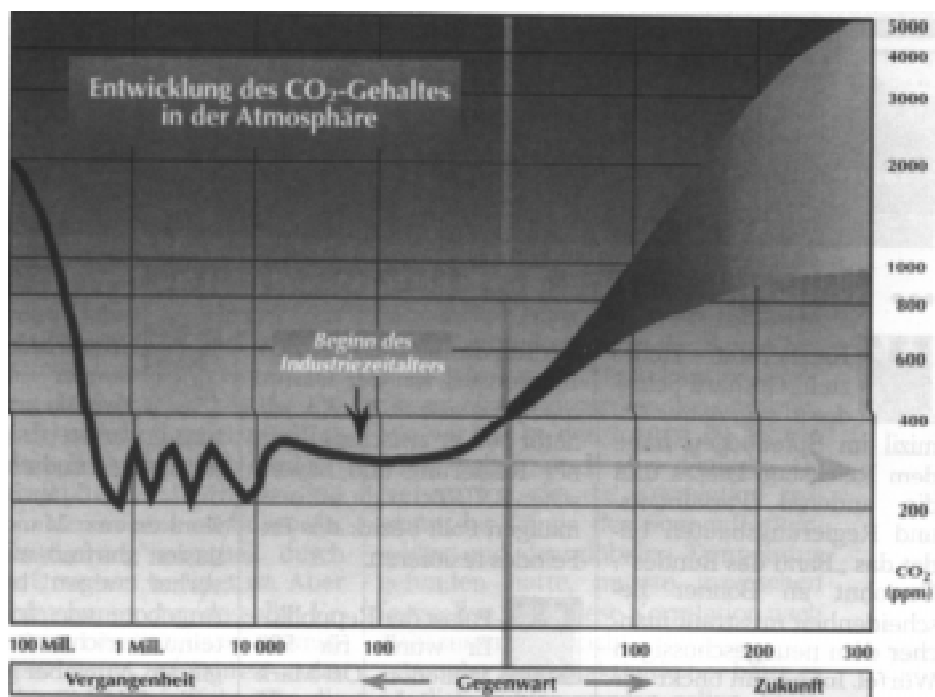
Låt oss se på ett exempel som berör just växthuseffekten. Mänskliga aktiviteter antas påverka atmosfären dels genom utsläpp av koldioxid (inte den koldioxid vi andas ut, den är alltför obetydlig, utan den koldioxid vi släpper ut genom att förbränna fossila bränslen). Dessa utsläpp förstärker växthuseffekten och ökar medeltemperaturen. Men mänsklig förbränning av fossila bränslen innebär också utsläpp av partiklar i atmosfären. Dessa partiklar innebär att mer värme studsar

tillbaka ut i rymden och att temperaturen därför sjunker. De två effekterna verkar alltså i motsatt riktning, och utjämnar varandra delvis. Men när man valt metod för att utveckla klimatmodellerna har man ansträngt sig för att utveckla modeller som gett hyfsade resultat på tillgängliga dataserier. När man valde att bortse från solfläckarna måste man också välja bort partikelutsläppen. Genom det kunde man få någorlunda rimliga utfall. Men följden blev också att prognoserna pekade drastiskt uppåt för medeltemperaturen. Mänskligheten gick mot en klimattämlig katastrof om utsläppen fortsatte på samma nivå.

Danskar vänder upp och ner på det politiskt korrekta!

Under 1991 lade så två danska forskare, Eigil Friis-Christensen och Knud Lassen, fram data som visade på en sällsynt god överensstämmelse mellan solfläcksutvecklingen och världstemperaturen. Danskarna, som arbetade vid Danmarks Meteorologiska Institut, analyserade data mellan 1865 och 1985 och under den 120-årsperioden var överensstämmelsen mycket god. Man brukar förenklat räkna med att solfläcksmaximum återkommer i elvaårsintervaller, men så enkelt är det inte. I själva verket varierar tiden mellan solfläcksmaximum med mellan sju och sjutton år. Och intervallet förändras över tiden. Danskarnas bidrag till analysen var framförallt att de använde sig av verkliga data för solfläckarna, inte de förenklade svängningarna upp och ner i antagna regelbundna intervall. De gjorde också en beräkning som grundade sig på att de antog att både solfläckarna och koldioxidhalten påverkade temperaturutvecklingen. Den ekvation de utvecklade var sådan att man kunde låta både faktorerna styra temperaturutvecklingen. Vid en test på befintliga data visade det sig att bäst överensstämmelse uppnåddes om man satte faktorn 100 procent på solen och 0 procent på koldioxiden! Den med verkligheten bäst överensstämmande teorin skulle alltså helt bortse från utsläppen av växthusgaser!

När danskarnas rapport kom var växthuseffekten redan en etablerad vetenskaplig ”sanning” och förberedelserna för det som skulle bli Kyoto-protokollet pågick som bäst. Danskarnas studie gav vid handen att koldioxiden spelade en helt obetydlig roll

Ett tyskt skräckdiagram där medeltemperaturen går rakt upp i taket. Det är sådana som legat bakom alarmrapporterna om växthuseffekten och Kyoto-protokollet. Men kan man lita på vetenskapen bakom?

för temperaturvariationerna. Vid ett möte med IPCC i Kina föreslog Danmark att solen skulle läggas till som forskningsområde, vid sidan av områden som redan fanns med (havets förmåga att absorbera koldioxid, istäckenas reflektionsförmåga och vegetationens förmåga att absorbera koldioxid som ett led i fotosyntesen). Danskarna föreslog alltså inte att IPCC skulle fastslå att det fanns någon koppling mellan temperaturen och solaktiviteterna, bara att saken skulle bli föremål för ytterligare forskning. Förslaget avsågs, det var växthusgaserna som gällde enligt IPCC.

Friis-Christensen och Lassen gjorde bara observationer och studier av vilka ekvationer som beskrev verkligheten bäst. Det blev en annan dansk, Henrik Svensmark, som skulle ta upp frågan om en förklaring av de fysikaliska sammanhangen. Också Svensmark arbetar vid Danmarks Meteorologiska Institut, men inte tillsammans med Friis-Christensen och Lassen. Svensmark utvecklade en teori om att molnbildningen påverkades av den kosmiska strålningen. Svensmark konstaterade att den kosmiska strålningen nådde ett maximum 1986–87, för att sedan sjunka till 1990. Svensmark kunde konstatera att jordens genomsnittliga molntäcke under den här perioden hade minskat med 3 procent. Det innebar

i sin tur att mindre av den solvärme som flödade in till jorden trängde igenom atmosfären och att istället mer reflekterades ut i rymden. Efter att ha kontaktat Friis-Christensen kunde Svensmark och denne gemensamt skriva en vetenskaplig artikel i *Journal of Atmospheric and Solar-Terrestrial Physics*, en artikel som publicerades 1997, samma år som Kyoto-protokollet avhandlades i Japan. Danskarna kunde visa att den kosmiska strålningen hade ett direkt samband med molntäckets omfattning under den studerade sextonårsperioden. Tidigare hade ingen insett att den kosmiska strålningen påverkade molntäckets omfattning, men här rubbades ett av fundamenten för den dittillsvarande klimatforskningen. Molnen, som reflekterar det infallande solljuset, medför en minskning av jordens medeltemperatur. Med en minskning av molntäckets på tre procent följer en märkbar temperaturstegring, och det utan någon mänsklig aktivitet.

Vad är sanning?

Naturligtvis finns det vetenskapsmän som vill försvara den tidigare uppfattningen. Ja, den stora majoriteten (som huvudsakligen får sin försörjning genom offentliga forskningsanslag) anser att den mänskliga

aktiviteten är avgörande bakom temperaturökningen. Men även en forskare som är av den uppfattningen, fysikprofessorn Stefan Rahmstorf i Potsdam i Tyskland, menar att vi vet alldeles för lite om molnens effekt på klimatet. Han menar att vi inte ens kan veta om de bidrar till att öka eller minska jordens temperatur.

IPCC beräknar i sina analyser att mänsklig aktivitet (genom växthusgaserna) ökat inflödet av solenergi med 1,5 W per kvadratmeter – och den beräkningen avser effekten av all mänsklig aktivitet sedan tidernas begynnelse. Men en minskning av molntäckets med 3 procent skulle enligt danskarna innebära en genomsnittlig ökning av inflödet till mellan 0,8 och 1,7 W per kvadratmeter. Det är alltså fullt möjligt att mer än hela den uppmätta temperaturökningen förklaras av variationen i molntäckets under den korta perioden 1987–90!

Om man ska sätta tilltro till Svensmark och de andra danska forskarna kan de ökade temperaturer som IPCC avläst helt förklaras inom ramen för naturliga variationer – utan hänsyn till koldioxidutsläppen från människans förbränning. Det är till och med möjligt att vända på orsakskedjan och utgå från att den uppmätta ökningen av koldioxidhalten förklaras av den ökade temperatur som skapats av den kosmiska strålningen.

Politik och klimatteori

Men den danska teorin passar inte det politiska etablissemangets dagordning. För den kosmiska strålningens inflöde till jorden kommer vi aldrig att kunna påverka. Och därmed uppstår ingen politisk agenda, politikerna skulle inte kunna göra något åt klimatet. Därför har också de stora ekonomiska resurserna satsats på växthusteori-forskning, inte på forskning om kosmisk strålning.

Contras redaktion saknar den vetenskapliga bakgrund som krävs för att avgöra vad som är rätt och fel i de olika klimatteorierna. Men vi har tillräckliga politiska kunskaper för att inse att det "politiskt korrekta" i många fall leder till att obekväma sanningar döljs. Vi vet att forskare genom århundraden har avfärdats av den politiska makten – ja namn som Galileo Galilei och Giordano Bruno har drabbats av bannbullor på grund av sina kontroversiella idéer. Har vi ingenting lärt genom århundradena?

BOK-NYTT

Aldrig mer!

Läste alldeles nyligen Staffan Skotts bok *Aldrig mer*, som handlar om de ofattbara – ohyggliga – folkmorden kommunisterna begått under 1900-talet.

Boken handlade om hur en ideologi byggd på ondska, hat och avundsjuka fått fritt spelrum under årtionden i många delar av världen, inte minst i vårt närområde, och om hur denna ideologi gått fram som mänsklighetens värsta blodhund genom tiderna och våldtagit, plundrat, mördat, skändat utan urskiljning i ett besinningslöst raseri som vida överträffat den lede själv.

Det är den verkliga ondska, ”sagan” om den värsta farsoten som någonsin drabbat vårt släkte, som i stort som smått är mer fruktansvärd, perverterad än hela filmindustrins alla pervertrade skräck- och våldsfilmer tillsammans.

Om detta kan och bör man skriva hyllmetrar – jag får dock denna gång hålla mig till att belysa den oerhörda inkonsek-

vens som förtigandet av kommunismens brott inneburit. Vem har pratat om att fördöma, ställa bödlar och organisatörer och femtekolonnare, det vill säga kommunismens alla quislingar, inför rätta?

I några länder har det skett, i alltför liten skala tyvärr, men här i landet går människor som den ena dagen stod beredda att höja handen mot det egna folket, det vill säga Sovjet-lakejerna under det kalla kriget, fria och vad ännu värre är, sitter de i all välmåga inte sällan på höga poster i samhället med största sannolikhet till och med i Riksdagen!

Det är vidrigt, men sant.

Det är verkligen på tiden att vi gör upp med det förflutna på alla fronter. Alla de hundratals miljoner människor i världen som drabbats av kommunismens fasa kräver det, både levande och döda. Hur många har förresten inte drabbats i vårt eget land? Krigsbarnen från Finland, flyktingar från Estland, Lettland och Litauen, dissidenter från det forna Sovjetunionen

och sist men inte minst människor uppvuxna i Sverige, med rötter här, som trakasserats, förföljts och farit illa av socialismens giftiga tankar.

Det är dags att vi visar medmänsklighet och anständighet och en gång för alla gå till botten med socialismens och kom-

munismens övergrepp innan det är för sent. Det är därför dags att vi sprider den historiska kunskapen om kommunismen och socialismen på alla fronter så att det aldrig kan hända mer - *aldrig mer!*

M Andersson

FILM

Black Hawk Down

När jag kom ut ur biosalongen var min första reaktion, Wow, vilken film.

Det var helt klart den bästa krigsfilm jag någonsin sett. Filmen handlar om en händelse som utspelade sig den 3 oktober 1993.

Platsen är Mogadishu, huvudstaden i det afrikanska landet Somalia. Staden styr av krigsherren Mohamed Farrah Aidid (som dog 1996).

Denne styr staden med järnhand och med sina påtända soldater så antar han ett krig mot USA.

Filmen var mycket bra gjord (regisserad av Ridley Scott som

även gjort *Gladiator* och *Hannibal*) och den gav dig en riktigt bra inblick i soldaternas situation. Slaget utspelade sig inne i Mogadishu så tempot var givetvis högt hela tiden.

Filmen hade utgångspunkten att det var soldaterna som var ”The Good Guys”, något man inte ser allt för ofta. Filmen har fått kritik just för att den är så proamerikansk, men det ser jag som något bra.

Jag tyckte att det var skönt att se en krigsfilm som var proamerikansk i myllret av alla anti-amerikanska Vietnamfilmer som vill visa att *alla* amerikanska soldater var svin som gjorde övergrepp mot civilbefolkningen.

Man fick sig även en dos av bakgrundshistoria om situationen, så man kom ut ur salongen som en mer bildad människa.

Christian Westling

CONTRA

2 1977...

I Contra nummer 2 1977 tog Contra ett litet – just litet – steg i riktning mot nuvarande utgivning sex nummer per år. En läsarenkät hade visat att det som läsarna önskade mest var tätare utgivning. Och den ordnades genom utgivning av små ”extranummer” på fyra sidor. Nummer 2 1977 var det första av fyra sådana utgåvor som kom under de följande två åren innan

Contra 1979 kunde övergå till sex nummer per år i normal tjocklek. Allan C. Brownfeld rapporterade från det amerikanska presidentvalet – Jimmy Carters enda och föga glamorösa presidentperiod hade just börjat. Contras Rom-korrespondent Sven-Erik Lindström rapporterade om oroande tecken till själv- censur i finsk och österrikisk stil

– lyckligtvis kunde utvecklingen vändas, men under några år utgjorde utvecklingen i Italien ett allvarligt memento för västvärlden. De första stegen till svart majoritetsstyre i södra Afrika togs när ”hemlandet” Transkei blev självständigt – under omvärldens buanden, men med förståelse från Contra-medarbetaren Nils-Eric Brodin.

...för tjugofem år sedan